

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:15, Sayı:370, 6 Şubat 1989

İŞÇİNİN SESİ

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Hava giderek daha çok bizden yana dönüyor

Her yerde kavga havası esiyor

Telsiz protestosu, devrimci durumda polis örgütünde doğacak olan bölünmenin müjdecisidir.

Türkiye'de kavga rüzgarları esiyor. Toplumsal yaşamın çeşitli alanlarında anarşi var. Maddi değerler yıkıma uğruyor. Kısaca devrimci durum kapıyı aralıyor.

İşçi sınıfının kavga isteği, öteki emekçi kesimleri de içine çekerek tüm ülkeye kavga havası yayıyor.

Sınıfın kendi eylemleri şimdilik çeşitli yollardan bir ölçüde dizginlenebiliyor. Ancak patlamanın yakın olduğu herşeyden bellidir.

İşçi sınıfındaki kavga havasının tüm emekçi kesimleri ayağa kaldırmasının en güzel sonuçlarından ve göstergelerinden biri geçtiğimiz günlerde ortaya çıktı.

Öteki emekçi kesimler de teker teker hareketleniyor, eyleme geçiyorlar. Geçen aylarda doktorların eylemlerinden sonra şimdi de eczacılar mitinglere hazırlanıyorlar. Mitinglerden sonuç alamazlarsa kepenk indireceklerini söylüyorlar.

İnegöllü süt üreticileri sütleri dökme eylemi yaptılar.

Esnaf ve Sanatkarlar Derneği başkanı Hüsamettin Tiyenşan, tabandan kontak kapama ve kepenk indirme eylemleri yapmak için istek geldiğini ama kendisinin tampon görevi yaparak eylemleri engellediğini söylüyor. Herhalde Tiyenşan bunu daha uzun süre başaramayacaktır.

İşçi ve emekçi kesimlerden yükselen kavga havasını her tarafta gözlemek olanaklı. Geçenlerde televizyonda Şevket Yılmaz'ın ve hükümet temsilcilerinin katıldığı bir açık oturumda bile bu kavga havası yansıyordu.

Burjuva güvenlik aygıtı çözülüyor

İstanbul'da eylemlerin artması üzerine polise fazla mesai getirilmesi polisler arasında tepki yarattı ve telsizleri mandallama eylemi başladı.

27 Ocak günü, İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından, İstanbul polisinde daha önce geçerli olan 12 saat çalışmadan sonra 24 saat dinlenme uygulamasının kaldırıldığı, yerine 24 saat çalışmadan sonra 24 saat dinlenme uygulamasına başlanacağı bildirildi.

Aynı gün, akşam saat 6'dan itibaren, ekiplerdeki polisler telsizleri mandallayarak telsiz konuşmalarını sabote etmeye başladılar. Polis merkeziyle ekipler arasında iletişim çorbaya döndü. Konuşulabilen anlarda, mandallayanlara karşı olan kesimden "mandallamayın şerefsizler", "terbiyesiz herifler" gibi bağırışlar gelirken, mandallayanlardan da bunlara çeşitli küfürlerle karşılık verildi.

Üç gün süren eylemden sonra İstanbul Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı "olayın büyütülmemesi gerektiği", "üç-beş asayiş ekibi tarafından yapıldığı" biçiminde açıklamalar yaptı. Burjuva basın da bu son derece hassas konuda üstüne düşen titizliği gösterdi. Haberi arka sayfalardan vererek küçük ve önemsiz göstermeye çalıştı.

Oysa olay hiç de küçük değildir. Halka karşı burjuva devletin güvenliğini sağlayan örgütte, örgütün bir kesimi, çalışmaları üç gün süreyle sabote etmiştir.

Olayın büyüklüğü şuradan da bellidir ki, karar uygulanamamış ve 30 Ocak günü yeniden eski sisteme dönülmek zorunda kalınmıştır.

Telsiz protestosu, devrimci durumda polis örgütünde doğacak olan bölünmenin müjdecisidir.

Kürt halkının savaşımı yükseliyor

Burjuva basında günlerce, "Kürtlere bok yedirme" biçiminde çıkan olaylar gerçekte onu yiyenin burjuvazi olduğunu gösteriyor.

Cizre'de iki polisin öldürülmesi üzerine burjuvazi çevrede geniş bir operasyon başlatmış, yüzlerce kişiyi tutuklayarak, yüzlercesini de tutuklamadan, köy meydanlarında, okullarda, evlerde işkenceden geçirmiştir. Köylülerin evlerini, tarlalarını talan etmiştir.

Cizre operasyonu sırasında kullanılan işkence yöntemlerinden biri de köylülere insan pisliği yedirmek oldu. Bu olayın geçtiği Yeşilyurt köyü muhtarı ve birkaç köylü savcılığa şikayette bulununca konu burjuva basının ve burjuva politikacılarının önüne geldi. Konuyla çok ilgilendiler. Ancak onların ilgilenişleri ve burjuva basının olayları verişi çeşitli yanlarıyla son derece çarpıktır.

Başta sosyal demokratlar ve onların liberal basını olmak üzere çeşitli burjuva kesimler jandarmanın köylülere insan pisliği yedirmesi biçimindeki işkenceye "tepki" gösterdiler (!) İnönüler, Demireller, hatta ANAP'lı Keçeciler "böyle birşey yapıldıysa hesap sorarız" biçiminde sözler ettiler. "Yapıldıysa" diyerek, köylülerin açıkça söylemiş olmasına karşın böyle bir işkencenin yapılmamış olabileceğine kapı araladılar. Öyle hayretler içinde kaldılar ki (!), sanırsınız onlar 1980'den bu yana Türkiye'de yaşamıyorlar. Türkiye'de devletin akla hayale gelmedik işkenceler yaptığını hiç bilmiyorlar(!). Ya da bunun biçimini mideleri kaldırmadı(!). İnsanların hayalarına elektrik bağlanması, kollarının, bacaklarının kırılması vb. vb. bu burjuvaların kıllarını bile kıpırdatmazken, pislik yedirilince dayanamıyorlar(!).

Bu iğrenç bir ikiyüzlülüktür. Ve onları böyle davranmaya mecbur eden işçi sınıfının ve Kürt halkının savaşımıdır. Kürt halkı gördüğü baskı ve işkenceye karşı savaşımı yükselttiği için onlar bu savaşımı boğmak amacıyla soruna "sahip çıkıyorlar".

Burjuva basın, yapılan işkenceleri, yüreği sızlamış pozlarda, ballandıra ballandıra anlatıyor. Savaşımın Cizre kaymakamını ve ailesini korumasız dolaşamaz duruma düşüren boyutlarını ise özel olarak saklıyor, aynı zamanda Kürt halkını aşağılamaya çalışıyor. *Cumhuriyet* gazetesi olayın propagandasını yapmayı dalga geçme noktasına kadar ilerletti. İkiyüzlülükleri buradan da bellidir. Sahte gözyaşlarının arkasından pis pis sırıtan yüzleri görünüyor.

Bugün burjuvaziyi ikiyüzlü bir biçimde işkenceye karşı konuşturan nedir? Pislik yediren jandarmaya, kendi güvenlik güçlerine karşı soruşturma açtıran nedir? İşçi sınıfının ve Kürt halkının savaşımından korkuyorlar. Bir ya da birkaç güvenlik görevlisini harcayıp sistemi temize çıkarmaya çabalıyorlar. Devlete yönelen tepkileri, içlerinden birkaçını harcayarak söndürmeyi amaçlıyorlar. Savaşımın boyutları şimdilik tek tek harcatıyor, yarın bütün burjuvaziyi harcayacak.

Burjuvazinin Kürdistan'da son yaptıkları eceli gelmiş köpeğin cami duvarına işemesine benziyor.

Burjuvazinin eceli yakındır

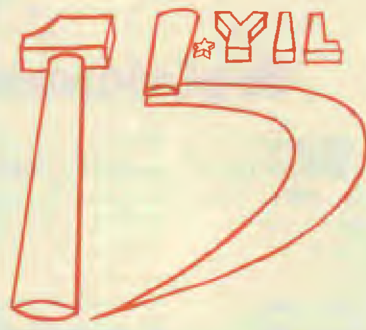
Ekonomik göstergeler sürekli kötüye gidiyor. Bütün burjuva kesimler gelmekte olan felaketi görüyor ve hükümetin önlem almasını istiyorlar. Tren raydan çıkar da vagonlar üsütüste devrilmeye başlarsa kimin altta kalacağı belli olmaz diyorlar. Ancak hükümetin önlem alabilir bir durumu yoktur. Hükümetin TÜSİAD, İSO, İTO gibi burjuva örgütleriyle arası iyice açılmıştır. TÜSİAD'ın hükümete kırık not veren raporunun açıklanmasından sonra geçen ay yapılan TÜSİAD genel kuruluna ne Özal, ne kardeşi Y. Özal ne de başka bir hükümet temsilcisi katılmadı ve mesaj göndermedi.

Ekonomik durgunluk ve daralmadan en az etkilenmenin yolunu işçi çıkarmada gören kapitalistler çok yoğun bir biçimde işçi çıkarıyorlar. İşsizlik oranı hızla yükseliyor. Yoksulluk ve sefaletin boyutları büyüyor.

Bombalama, soygun, cinayet, hırsızlık gibi olayların oranında çok hızlı bir artış var. Karşılıksız çek yazma, tokatçılık, dolandırıcılık, hayalicilik, sahtecilik vb. gibi olaylar da çok arttı. Burjuvazi bunları önleyemiyor.

Böyle bir ortamda yerel seçimler geliyor. Aynı zamanda da Türk-İş'in toplu sözleşmeleri. Hükümet bürokratik engellemeler ve ayarlamalarla grevleri olabildiğince ertelemeye ve yerel seçimlerin arkasına atmaya çalışıyor. Ama korkunun ecele faydası yoktur. Üç gün erken üç gün geç, ecel geliyor burjuvaziye.

Nezihe Dalyan

Gazetemiz bu sayıyla 15. yayın yılına girdi

KIZIL BAYRAĞI DAHA DA YÜKSELTECEĞİZ

Gazetemiz bu sayıyla birlikte 15. yayın yılına giriyor.

İşçinin Sesi 1974 yılında yerel bir işçi gazetesi olarak doğdu. Partinin *İşçinin Sesi*'nin editörünü ideolojik büroya ve *Atılım*'a geçirme kararı üzerine, 1978-1979'da kendi isteğiyle bir yıl kapalı kaldı. Ancak alınan kararın uygulanması engellendi. Haziran 1979 tarihli 96. sayıyla birlikte yeniden yayına başladığında, *İşçinin Sesi*, artık TKP'de Leninizmi yükseltme kavgasının da gür sesiydi. 1985 yılında toplanan TKP 5. Kongresi, *İşçinin Sesi*'ni Parti Merkez Organı olarak kabul etti.

Merkez Organımız, yayın yaşamı boyunca Marksizmin teori ve pratiğini, dünya işçi sınıfının temel ve uzun erimli çıkarlarını her zaman, herşeyin üstünde tuttu. Bu anlayışla işçi ve devrimci hareketin ivedi teorik-pratik sorunlarına çözümler getirdi. Başta SBKP olmak üzere dünya komünist hareketinin bugün içine düştüğü yeni sosyal demokrat zemini, herkesten önce gördü ve gösterdi.

Emperyalist sistem, sarsıntıları şimdiden duyulmakta olan derin bir depremin, yeri göğü sarsacak bir bunalımın eşiğindedir. Öte yandan Gorbaçof'un liderliğinde kimlik değiştiren ve artık yeni sosyal demokrasinin öncülünü yapan SBKP yönetimi, emperyalizmle işbirliği içinde, devrimci durumları bastırmaya, Marksizmin temel kavramlarını reddetmeye, uzlaşmaz sınıf savaşımını yok saymaya hız verdi.

Türkiye'de devrimci durum, ha doğdu ha doğacak. Yakın gelecekte işçi sınıfını burjuvaziyle zorlu ve kanlı bir kapışma bekliyor. Herşeyin sonucunu doğru teoriyi doğru pratikle pekiştiren proleter kadrolar belirleyecektir. *İşçinin Sesi*, bu alanda üstüne düşen görevin gereklerini, TKP'sinin gösterdiği yolda bundan sonra da yerine getirecektir.

Tek büyük işçi sınıfı, tek silah illegal parti, tek yol devrim!

İşçinin Sesi *Yayın Kurulu*

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Yeni yılınızı kutlarım

Değerli yoldaşlarım, Hepinize canıgönülden selam eder, yeni yılınızı kutlarım. Gönderdiğiniz gazeteyi aldım ve çok sevindim.

Değerli yoldaşlarım, Beni sorarsanız, ben de şimdi işe girdim. Burada günde sabahları bir saat temizlik işi yapıyorum. Hepsi o kadar. Burada fabrika var. Boş yer yokmuş ama girebilmek için çok uğraşıyorum.

Yoldaşlar, Fransa'da 1789'un 200. yılı dolayısıyla, yedinci ayın ondördünde büyük af var. İkiyüzüncü yıl affıyla muhakkak çıkarım. Dışarıya çıktığım zaman, gittiğim yerlerden adresimi de gönderirim.

Bütün yoldaşlara bol bol selamlar.

A.İ., ...Cezaevi, Fransa

Çekip alıyoruz

Değerli yoldaşlar, Bu yazımda sizlere bazı başarılarımızı yazacağım. Aramıza yeni katılan arkadaşlar, bizlerin bu işe ne kadar ciddiyet ve bilimsellikle yaklaştığımızı görüyorlar. Böyle ilerlediğimiz takdirde bu memlekette devrimden başka hiçbir şey olmaz.

Tabii ki biz bunlarla yetinmeyeceğiz eğitimimizi temel eğitim elkitabına göre sürdürüyoruz. Bu arada yeni yeni şeyler öğreniyoruz. Eğitim üzerinde geliştirme yöntemleri deniyoruz. Eğitimimizi sınıf savaşıyla birlikte yürütüyoruz. Gün geçmiyor ki yeni arkadaşlar kazanmayalım. Devrimci bilgilerle, kafalarını yarım yamalak dolduran arkadaşları aramıza aldığımızda çarpuk düşüncelerini yetersiz bilgilerini kısa zamanda düzeltiyoruz.

Kısacası yoldaşlar çekip alıyoruz.

Yalçın İçli, İstanbul

Toplantımız güzel geçti

Selam yoldaşlar, Ben yazımda ölen yoldaşımız için toplantımızı anlatacağım. Sekreterimiz bizi önceden uyardı ve sempatizan arkadaşları getirebileceğimizi söyledi. Bir bayan yoldaş geleceğini ve soru sorabileceğimizi iletti. Biz hazırlık yapıp boş bir ev ayarladık. Camları falan gazetelerle kapattık. Mum aldık. Dışarıya nöbetçi koyduk ve bir saat sonra bayan yoldaşlar geldiler. Bayan yoldaş açış konuşmasını yaptı. Ölen arkadaşımız için bir dakika saygı duruşunda bulunduk. Resim çektik. Sempatizanlarımız soru sormaya başladılar. Bayan yoldaş soruları büyük bir zevkle yanıtladı. Yani diyebileceğimiz toplantı güzel geçti. Ve gayet dikkatli bir şekilde birer ikişer toplantı yerinden ayrıldık.

Selami Öksüz, İstanbul

Yayın organımızı daha geniş dağıtalım

Değerli yoldaşlar, Ben üç aydır yayın organımız olan *İşçinin Sesi*'ni okuyorum ve bu mektubu size yazmaya karar verdim.

Fransa'ya geldikten sonra FİB üyesi arkadaşlarla tanıştım ve arkadaşlardan, her şeyden önce insan olduğumu, benim de birçok haklarım ve özgürlüklerim olduğunu öğrendim. Işıklandırdılar, kafamdaki ön yargılarımı atmamı sağladılar. Ben Türkiye'deyken yoksul bir ailenin çoçuğu olduğum için okuma imkanım olmadı ve okumadığım için de gerçek çıkarlarımın nerede olduğunu bilmiyordum. Yurtdışına çıkınca her şeyin çözüme kavuşacağını sanıyordum ama yanılmışım. Arkadaşlarla tanıştıktan sonra gerçek çıkarlarımızın toplumsal olduğunu anladım. Onun için de tek yol devrim diyorum.

Değerli yoldaşlar, sizden şöyle bir talepte bulunmak istiyorum. Benim gibi nice arkadaşların da ne aradıklarını bilmediği kanısındayım. Onun için yayın organımızın daha geniş bir çapta dağıtılmasını istiyorum.

Yoldaşça selamlar

H.S., Paris

Sınıfımıza sahip çıkacaklar sendika yönetimine

Merhaba yoldaşlar, İşçi Sağlığı Derneği'nin çıkardığı *Asgari Ücret* broşürünü elime alıp karıştırdığımda, asgari ücretin 407.500 TL net olması gerektiğini görüyorum. SEKA'da imzalanan sözleşme ise bakıyorum 357.899 TL. Aradaki fark gözle görülecek düzeyde. Onun da ötesinde, enflasyon oranı bir yıl öncekine göre daha fazla olduğuna göre, gördüğümüzde alınan zammın gülünçlüğü ortadadır. Üstelik bunlar kalifiye işçi. İşçiler imzalanan sözleşme karşısında bir kez daha "satıldık" deyimini kullandılar.

Aynı durum bundan 3 ay önce taşkömürü işletmelerinde oldu. Bu bir gerçeği daha gündeme getiriyor. Sınıfın birliği artık zorunluluktur. Sınıf sendikacılığının ne olduğunu SEKA ve TTK işçileri görmüş, gerçekten sınıfına sahip çıkacak kişileri sendika yönetimine getirmenin gerekliliğine inanmış olmaları gerek diyorum. Sendikal yönetimlerin tabanla bağlantı içinde olmadıkları artık bilinen bir gerçek. Merkez ile şubeler arasında örgütlenmenin zayıflığını SEKA grevinde gördük.

SEKA grevinin hemen ardından kağıda yapılan zamlarla okumak iyice zorlaşıyor. Sendikal yapılanmada güç dengesini değiştirebilmek için sınıfın siyasal bilinçlenmesini daha da artırmak gerekli.

Yalçın Türe, Ankara

---

9. yıldönümünde şan olsun Tariş savaşçılarına!

DÜN BİR TARİŞ'Tİ YARIN BİNLERCESİ

Olayları yakından bilen Ozan Öncü yoldaşımızın Tariş'in 9. yıldönümü üzerine yazdığı şiirini yayınlıyoruz.

İzmir'in bir yanı kara
Bir yanı kıpkızıl
Havada güneş
Yerde kan
Öylesine gerçek

Ocak ayının 22'sinde
Başlayan
Ve onbir gün süren
Birinci direnişten sonra
Burjuvazi
Tariş'i
Boşaltma kararı aldı
İşçilere
Bir hafta izin verdi
Yurdunu ve devletini
Çok seven(!) işçiler
Rahat tatil yapsın diye(!)
"Ücretlerin ödeneceğini"
söyledi

Şubat ayının yedisinde
İkinci direniş başladı
Ana kapı
Kaynakla kapatıldı
Kapı ve pencerelere
Balyalar yığıldı
Sovyetler kuruldu
Kantine el konuldu
Fabrika çevresine
Barikatlar
Ve nöbetçiler yerleştirildi

Şubat ayının
Serin bir sabahı
Henüz gökyüzü ağarmamış
Tariş işçileri
Kale gibi sarıldıkları
Fabrikanın
Pencerelerinden
Dikkatle dışarıyı izlediler
Uzaktaki karayolu üzerinde
Olağanın dışında
Karaltılar dolaşıyordu
Yolun İzmir tarafında
Tanıdık karaltılar da
Hareket halindeydi.

Birden çekildi
Karanlık
Gökyüzü
Beyaz çarşaf gibi
Düştü ortaya
Savaş araçlarıydı bunlar

Kariyerler, polis panzerleri
Makineli tüfekler
Namlularını fabrikaya çevirmiş
Onbine yakın yeşil kasklı
Saf tutmuş
Emir bekliyordu

Uykusuz, yorgun işçiler
Ellerinde yumrukları
Yüreklerinde hınçları
Öylece baktılar

Havada sabah güneşi
Yerde kan
Karşıda düşman askeri
Öylesine gerçek
İrkildiler

Panzerler motorlarını çalıştırdı
Onbin asker dalgalandı
Devrimciler sloganlarla birlikte
Molotof kokteyl
Ve taş yağdırdı
Ege ordu komutanının
Öncülüğünde
Onbin asker
Önce ağır
Çekimser
Sonra süratle
İlerlemeye başladı
Vuruşma Çimentepe
Ve Çiğli'ye kaydı
Ordu tepeleri tuttu
Gecekondular da
Polise yol açtı

Bütün fabrikalar
Gecekondular
Tariş olmalı
Tariş'e destek
Böyle olmalı

Ama olmadı
Oportünizm
Çözümü sosyal demokratlara
Bıraktı
Yüreklerde yanan
Devrim ateşini
Akdeniz'in tuzlu sularına
Batırdı

Düşman askeri
Gecekonduları ev ev
Ele geçirdi
İşgal ettiği bölgelere
Türk bayrağı çektirdi.

Ve
Dünyadan yalıtladığı
Tariş işçilerine döndü
Fabrikayı boşaltmalarını
Teslim olmalarını istedi
Oportünist sendikacılar
Yanlarında
İçerideki temsilcilerle
Görüşmeler yaptı
Tariş sovyeti
Direnme kararı aldı
Oportünistler
Fabrikayı terketti

Onbin asker
Kariyerin, panzerlerin
Helikopterlerin
Güvenliğinde
Küçücük fabrikaya
Bindirdi.

İşçi barikatları geçildi
Karşılıklı ateş başladı
Bir avuç işçi
Koca orduya karşı
İki saat savaştı
Fabrika çatısı
İşçilerin kontrolünden
Çıktı
Panzerler, kariyerler
Kapıları duvarları
Parçalayıp içeri girdi

Havada güneş
Yerde kan
Elleri havada işçiler
Ve düşman askerleri
Öylesine gerçek

Tarihe
Proleter ellerle
Proleter bilinçle
Yazılan
Şanlı bir zaferdir Tariş.

Ozan Öncü

---

22 yıl önce, 13 Şubat 1967'de DİSK kuruldu

örgütlenm[illegible] değ[illegible], savaşım odağı

İşçi Gündemi gazetesi, ocak ayı içinde Bakırköy ve Kartal semtlerinde "Türk-İş değişecektir" konulu iki panel düzenledi.

Bilindiği gibi, *İşçi Gündemi* yeni sosyal demokrat TBKP'yle TSİP'in birliğini sağlamak için inciler döktüren aylık bir gazete. Hem de bu sosyal demokrat birlik için "dağları-taşları, denizleri-rüzgarları, ağaçları-yaprakları" körük gibi kullanmaya kalkan bir masal gazetesi. Buna rağmen, Türk-İş'te sendikal birliği savunuyor.

Kartal'daki panelde Munzur Pekgüleç dışında konuşmacıların hepsi Türk-İş'te birliğin korunmasını savundular. Munzur Pekgüleç'in bölücü konuşması panelde zerre kadar kıvılcım yaratmadı, "DİSK açılmalıdır" sloganı hiç mi hiç tutmadı.

DİSK açılmalıdır sloganını önceleri işçi sınıfı benimsemişti. Ama bu slogana öncülük edenlerle işçi sınıfının anlayışı taban tabana zıttı. DİSK açılmalıdır sloganını öne sürenlerin amacı, DİSK'i örgüt olarak yeniden kurmak ve onu, işçi sınıfının sendikal birliğinin karşısına dikmekti. İşçiler ise DİSK açılmalıdır derken, DİSK'i burjuvazinin mahkeme kararlarıyla, hapis cezalarıyla cezalandırmayla kapatmaya hakkı olamayacağını, DİSK'e bugüne kadar yapılanların hesabını soracaklarını, el koyulan mallarını yeniden alacaklarını ve Türk-İş'te güçlü bir sendikal birlik yaratacaklarını kastediyorlardı. Ama baktılar, bulanık suda balık avlamak isteyenler var, slogandan vazgeçtiler.

Bugün işçiler DİSK açılmalıdır diyenlere itibar etmiyorlar. Türk-İş'in değişimi artık kör gözlere bile girmeye başladı.

İşçinin Sesi yıllardır sendikal birliğin Türk-İş içinde sağlanması, korunması için savaş verdi. Her sayısını bilinçli bir çabayla bu anlayışa yöneltti. DİSK açılmalıdır yaygarasını DİSK'in 22. kuruluş yıldönümünde DİSK'e, yapılan haksızlıklara karşı, gaspedilen malların geri alınması doğrultusunda savaş verilmeli, ama bu savaşımın kesinlikle DİSK ya da başka bir konfederasyon kurulmasına hizmet etmemelidir diyoruz.

Türk-İş değişti, değişiyor. Daha çok değişecek. Ama hiçbir şey hayatta kendi başına değişmez. Hiç kimsenin de elini kolunu bağlayarak birşeyin değişmesini beklemeye hakkı yoktur. Türk-İş'i DİSK'ten çok daha ileri değişime götürecek olan üretimdeki ellerimizdir. İşte o zaman DİSK'in kuruluşunu Türk-İş'in kendisi kutlayacaktır.

Mehmet Erenler

Titizlikle düzenlenmiş, geniş katılımlı, gizlilik kurallarına uygun bir toplantıyla

Can yoldaşımızı andık

Toplantı boyunca herkes sırayla, ikişerli olarak (konuşmacı yoldaş hariç) evin dışa bakan pencerelerinde nöbet tuttu.

Ölen yoldaşımızı anmak için ne yapacağımız hakkında sekreter yoldaş ve birimimizdeki diğer yoldaşla biraraya geldik. Ortaya değişik öneriler atıldı. En başta bölgemizde, yakın çevremize yönelik bir toplantı yapmaya karar verdik. Partiden bir konuşmacı gelip ana konuşmayı yapacaktı.

Sekreter yoldaşın görevlendirdiği yoldaş boş bir evi sempatizan arkadaşlar yoluyla ayarladı. Bu arkadaşlardan biri içinde bulunduğu ailevi durumdan dolayı örgütsel çalışmaya fazla katılamıyor. Ama daha ileride ilişki çıkaracağını, hatta bu toplantıdan sonra örgütsel çalışmaya daha yakından bakmaya başladığını sanıyorum.

Toplantı boyunca herkes sırayla, ikişerli olarak (konuşmacı yoldaş hariç) evin dışa bakan pencerelerinde nöbet tuttu.

Buraya kadar herşey iyi gelişti. Yalnız, partimizin örgütlerinde ya da herhangi bir komitesinde yapılacak buna benzer toplantılara ya da değişik olaylara yardımcı olsun diye, bu toplantının eksik, doğru yanlarını aydınlığa kavuşturmak gerekiyor.

Toplantı gününe kadar gidilecek yer, buluşulacak bölge hakkında kimsenin haberi yoktu. Toplantı yerinin yol kenarındaki fabrikanın köşesine, bir de giderken evin sağ tarafındaki inşaatın içine tam tesisatlı iki militan yerleştirildi. Bunlardan başka, militanlarımızın göremeyecekleri yerleri gözetlemek için evin içinde de düzenleme yapıldı. Bu düzenlemeyi yönlendirenin bir sempatizanımız olması, TKP'mizin sempatizanlarının bile nasıl çalıştığına örnektir.

Toplantı yeri için bize yardımcı olan arkadaşa, devrime duyarlı, devrimcilere saygılı olan kimseleri getirebileceklerini söylemiştik. İnanın o arkadaşların 10 kişi getirebileceklerı aklımızdan geçmemişti. İnsanların devrim için, devrimci şehitler için biraraya geldiği şu ortama "halen faşizm vardır" diyenlere bizler o gün sadece güldük. Öteki yoldaşları toplantı yerine soktuktan sonra, konuşmacı ve fotoğrafçı yoldaşı toplantı yerine getirme görevi de sempatizan yoldaşındı. Görevini eksiksiz yerine getirdi.

Eksiklerimizin başında her olasılığı gözönünde bulundurarak ikinci bir toplantı yeri daha ayarlama vardı. Çünkü toplanan insanların geneli sempatizandılar. Ve bu insanların partimize kazanılmasını sağlamak isterken, önümüze ilk çıkan engel karşısında duraklarsak kötü izlenim uyandıracağı kesindi.

İkincisi, konuşmacı ve fotoğrafçı yoldaşlarla buluşmanın gerçekleşmeme olasılığını gözönünde bulundurarak, toplantıyı düzenleyenin bir yedek konuşma metni ve bir de fotoğraf makinası hazırlaması gerekirdi.

Üçüncüsü, bir pankart hazırlanıp toplantının yapıldığı yerin duvarına çakılması, olanak varsa bir kürsünün olması ve konuşmacı yoldaşın çok konuşacağını kestirerek kürsünün üstüne bir bardak su konulması gerekirdi.

Dördüncüsü, ki bunu bir ölçüde yaptık, toplantı günü ve öncesinden bölge karakolu ve mahalle dedikodularından günün gelişmelerinin gözlemlenerek gelinmesi gerekir.

Beşincisi, konuşulanların ve konuşmacıya yöneltilen soruların kapsamlı olarak izlenmesi gerekirdi. Sempatizan arkadaşımız, herkesi sırayla dışarıya nöbete çıkardığından konuşmaların tam metnini algılayamadık. En azından bir yoldaşın içeride kalıp konuşmanın tam metnini hafızasına yerleştirmesi ya da konuşmaların teybe kayıt edilmesi iyi olurdu.

Bu eksiklikler daha sonra birim toplantımızda dile getirildi ve onlardan ders çıkarıldı.

Toplantıya konuşmacı bayan yoldaşımızın girmesiyle başladık. Konuşmacı yoldaşımız, ölen yoldaşımızın TKP'miz içindeki yerini, önemini ve özverisini anlattı. Daha sonra hepimizi bir dakikalık saygı duruşuna çağırdı.

Konuşmacı yoldaş anma toplantısından sonra sormak istenilen soru olup olmadığını sordu. Sempatizan yoldaşlar çeşitli sorular yönelttiler. Hep birlikte siyasal sorunları tartıştık.

Soruları kısaca şöyle özetleyebiliriz: "Ülkemizin şu anki durumunu, tahlilini yapar mısınız?" "Enternasyonalizm nedir?" "Dünya devrimi nasıl gerçekleştirilir?", "Ben devrimin silahlı değil de fikirsel olarak gelişmeyle olacağını düşünüyordum, siz ne dersiniz? İnsanları devrim mücadelesinden uzaklaştıracağını düşündüğümden bunu söylüyorum." "Filistin'deki savaşımın getirdiği kazanımlar nasıl gerilemiştir?" "Biz devrimciler 12 Eylül'de yenildik mi? Yenildikse etkenleri nelerdir?"

Toplantı birbuçuk saat kadar sürdü. Konuşmacı yoldaşın etkin olarak katıldığı, konuştuğu toplantıya gelen arkadaşlar, örgütlenmeye hız verecek, işçi muhabir guruplarını (İMG) kuracaklardır ve o yörede patlamayı partimiz denetleyecektir.

Yaşasın devrim için birbirine omuz verenler!

Kadir Budak

Haberi duyanlar kaleme sarıldılar, yüreklerinden bir parça kesip yolladılar

Yür kl rimizden parçalar

Seni unutmayacağız

Değerli yoldaşlar,

Dünya halklarının baş düşmanı emperyalizme ve faşizme karşı savaş veren ve Türkiye işçi sınıfının ve partimizin onurlu savaş eri Bedir Aydemir yoldaşımızı yitirdik. Bizler Batı Berlin'de onun savaş yoldaşları olarak diyoruz ki, partimizin ve Türkiye işçi sınıfının başı sağolsun.

Türkiye işçi sınıfının bu yiğit evladı aramızdan çok erken ayrıldı, onun anısı yolumuzu aydınlatacaktır. Mücadelemiz sürecektir. Ben inanıyorum ki, yoldaşı olarak diyorum ki, o onbinlerin, yüzbinlerin, milyonların devrimci bilincinde, savaşımında yaşayacaktır. Bizler onun yoldaşları, onun ömrünü adadığı davayı Türkiye'mizde partimizin önderliğinde yaşama geçireceğiz.

Bedir yoldaşım, senin elinden düşürmediğin savaş bayrağını yemin ediyoruz ki çok yükseklerde dalgalandıracağız. Seni unutmayacağız yoldaş, yoldaşların savaşa devam ediyor.

Anın kavgamızda hep yaşayacaktır.

Seni unutmayacağız yoldaş!

Yaşasın Bedir yoldaşımızın partisi TKP!

Yaşasın Bedir yoldaşımızın sınıfı Türkiye işçi sınıfı!

M.Barış, Batı Berlin

Sen ölümsüzsün

Partimizin, Türkiye işçi sınıfının ve dünya halklarının başı sağolsun. Bedir yoldaşımızı kaybettik. Ama o ve onun kavgası ölümsüzdür. Onun kavgası, Türkiye'de ve dünyada genç komünistlerin kavgasında yaşayacaktır. Kavgasını devam ettireceğimize ve bir gün zafere ulaştıracağımıza komünist inancımızla yemin ediyoruz.

Yaşasın Bedir yoldaşın inandığı Marksizm-Leninizm.

Yaşasın Bedir yoldaşın savunduğu proletarya entarnasyonalizmi.

Yaşasın Bedir yoldaşın partisi TKP.

Savaşanlar tutmaz ölenlerin yasını.

M.Deniz, Batı Berlin

Dövüşenler ölenlerin tutmaz yasını

İşçi sınıfımızın savaşkan ve yiğit eri Bedir Aydemir'in ölüm haberini üzüntüyle duydum, Türkiye işçi sınıfına ve ailesine baş sağlığı dilerim. Savaşımızda yitidiğimiz bu kavga yoldaşımızın yasını tutmayacak, kavgasını utkuya ulaştıracağız.

Seni unutmayacağız, anını savaş alanlarında yaşatacağız.

Yaşasın senin partin TKP

Yaşasın senin sınıfın işçi sınıfı

Batı Berlin TKP sempatizanı C.Kesim

Devrim, komünizm davası sağolsun

Değerli yoldaşlar,

Bedir yoldaşımızın ölüm haberini bugün *İşçinin Sesi*'nden öğrendim. Devrim, komünizm davası sağ olsun. Haberi okurken boğazım düğümlendi ve uzun uzun resmine bakarak düşündüm. Sanıyorum o artık nesli tükenmekte olan bolşeviklerdendi. Bu nedenle olsa gerek, onun resmini evde asmaya karar verdim. Daha büyük portresi varsa elinizde lütfen gönderin.

Ay doğar Bedir Bedir
Gün doğar devrim devrim
Sevgi ve saygılarımla

Z.Baylan, Münih

Yeri zor doldurulur bir savaşçıyı yitirdik

Bedir yoldaş,

Seni yitirmekten dolayı acımız sonsuzdur. Türkiye komünist hareketi yeri zor doldurulur bir savaşçısını kaybetti. En verimli çağında aramızdan ayrıldın. Devrime olan inancın ve değerli kişiliğinle daima örnek oldun. Anın önünde saygıyla eğiliyoruz.

Hamburg'dan dostların

Varoldukça sınıfımız

Ragıp yoldaşıma

Sözcükler anlamsız kalır,
anlatmaya yoldaşım seni
Yalnızca partimiz değil
Dünya işçi hareketi yitirdi
örnek bir neferini.
Varoldukça işçi sınıfı
doğuracak yeniden
ihtilalci komünist liderlerini.

Salih Aslan

Acınızı paylaşır, mücadelenizde başarılar dileriz

TKP Merkez Komitesine,

Parti yeri doldurulamaz bir yöneticisini kaybetti. Acınızı paylaşır, mücadelenizde başarılar dileriz.

Hamburg'tan beş arkadaş

Kim demiş Bedir yoldaş öldü diye...

Yıl 1983. Bedir yoldaşla bir yaz akşamında tanışmıştım. Ben Türkiye'den geleli birkaç ay olmuştu. Bir iki sohbetten sonra hemen Türkiye'nin durumunu sordu. Bu konuyu konuştuk. Sabaha kadar, oturup saz çaldık. Marşlar söyledik.

Yaşça ben ondan genç olduğum halde, yorgundum. Oysa o öyle yorgun falan değil, tam tersine öyle coşkulu öyle enerjikti ki. Onun o coşkunluğu beni cunta öncesi devrimci anılarıma sürükledi. Onun coşku dolu sesi o an bütün yorgunluğumu alıp süpürdü.

O da akşam uzun yolculuktan gelmişti. Uykusuz olduğu halde hiç uyumadan sabaha kadar konuşup marş söyledik. Yerimiz müsait uyuyabilirsiniz dediğimde gülümsedi. Gitmek zorundayım dedi. İçimden bu denli enerjik olması, moral üstünlüğünden olsa gerek dedim. Örnek bir yoldaştı. Bir geceye bir ömür anı sığdırdı.

Anısı mücadelemize örnek olsun demeye dilim varmıyor. Mücadelenize örnek olsun demem en doğru olanıdır. Çünkü ben kişisel olarak siz yoldaşlar gibi mücadele veremiyorum. Devede kulak misaliyim. Ama şunu da bilesiniz ki yüreğim hep komünistler için çarptı ve o yürek atışım hâlâ komünistler için çarpıyor. Geçen gün Küba devriminin yıldönümünde Fidel Kastro'nun "ya sosyalizm ya ölüm, ya komünizm, ya ölüm" demesi yine benim yüreğimin hızla çarpmasına neden olduysa, Bedir yoldaşın ölümü de benim yüreğimin öyle hızla çarpmasına neden oldu.

Sevgilerin o en güzeliyle, mücadelenizde başarılar.

Zelal K., Zürih

Her zaman kalbimizde yaşayacak

268'inci sayımızda, daha önce tanışamadığım bir yoldaşımızın ölümünü, kısacık ömrüne ne kadar çok çalışmayı sığdırdığını ve son nefesinde de yaşasın komünizm deyişini okudum. O hiçbir zaman ölmeyecek, her zaman kalbimizde yaşayacak, mücadelemizin ön saflarında her zaman yerini alacaktır.

Ailesine ve tanıyan, gören tüm değerli yoldaşlarımıza baş sağlığı diler, onu daima mücadelemizde yaşatacağımızı belirtmek isterim.

H.S., Paris

Tekelciliği kabul etmek artık marifet değil

Ş ytan emperyalistl şmenin neresinde

Türkiye emperyalistleşmek için, başka halkları da sömürmek için çabalıyor mu, çabalamıyor mu? Bu soruya verilen yanıt, bir hareketin devrimciliğinin ölçüsünü ve içtenliğini gösteren bir turnusol kağıdı işlevi görmektedir.

Eskiden Türkiye'de sol içinde kapitalizm egemen mi değil mi tartışılırdı. Sonradan bu, tekelci kapitalizm var mı yok mu oldu. Hayat tekelleri, onların devletle olan sıkı ilişkilerini kör gözlere bile soktu. Bir süredir tekelcilik oartık tartışılmıyor, kabul edildi. Ama zaten artık bu marifet değil. Sıra daha da ince çarpıtmalara geldi.

Türkiye'nin emperalistleşme gibi bir çabası var mı yok mu? Şimdi bit yeniği bu noktada.

Bu yazıda biz iki dergiden iki örnek vereceğiz.

Stalin'i biraz bırakın da emperyalistleşmeye karşı çıkın

Sürekli Stalin'le ve Sovyetler'in geçmişiyle uğraşan Troçkist dergilerden *Sınıf Bilinci*, kendini tanıttığı ilk sayısında, Türkiye'de demokrasinin güdüklüğünü şöyle açıklıyor:

"Burjuva dönüşümün, kitlelerin seferberliği üstüne kurulu bir demokratik devrim biçiminde gerçekleşmemiş olması, bu nedenlerle Türk demokrasisinin son derece köksüz ve kaygan olmasına yol açmıştır. Bu ise, siyasi rejimin temelinde yatan bunalım ögesini açıklar. Burjuva demokrasisi hakim sınıflar ittifakının bir sonucu olma özelliğini korudukça, siyasal üstyaşıda ortaya çıkan değişimlerin, yeni ittifak ayrayışlarının, bu demokrasiyi her seferinde bunalıma sürükleyeceği ve yeni darbeleri gündeme getireceği açıktır. Bu bakımdan deokrasi sorununun çözümü, hakim sınıflar bloğunun siyasal iktidardan uzaklaştırılmasını zorunlu kılmaktadır.

"Öte yandan, belki bunlardan daha da önemlisi, dünya çapındaki sermaye birikimi çerçevesinde Türk burjuvazisi son derece güçsüz bir sermayeyi temsil etmektedir. Kısaca, Türk burjuvazisi demokrasiyi finanse edecek olanaklara sahip değildir. Bu nedenle de Türkiye'de kitlelerin yaşamını doğrudan ilgilendiren demokratik talepler, son derece patlamalı gelişmelere yol açmaktadır. Demokratik devrimin gerçekleştirilmesi emekçi yığınların görevi durumuna geldikçe denge unsurları da içeren burjuva demokrasisinin zemini ortadan kalkmakta, demokrasi sosyalizmin bir sorunu haline dönüşmekte." (*Sınıf Bilinci*, Haziran 1988, s.19)

Görüldüğü gibi, Türkiye'de burjuva demokrasisinin güdüklüğünün ve bunalımların asıl can alıcı nedeni akla bile getirilmemektedir. Emperyalistleşme diye bir kavram düşünülmemektedir. Tam tersine "son derece güçsüz sermaye" vb. tanımlamalarla böyle birşeyin olamayacağı ima edilmektedir. Bu, emperyalistleşmeye destek vermek demektir.

Bunalım neden yapısal

Bu ay yeni çıkmaya başlayan *Emek* adlı bir dergi de benzeri bir konumdadır. *İşçinin Sesi*'nin 12 yıldır dile getirdiği gibi bunalımın kalıcı olduğunu belirten dergi, bu konuda şöyle diyor:

"Soruna hangi yönden bakılırsa bakılsın, Türkiye'de işbirlikçi kapitalizmin oluşum ve gelişim karakterinden kaynaklanan bunalımları yapısaldır, kalıcıdır. Bu nedenle geçici çözümler, iyileştirmeler getirilse bile kaos ve kargaşa devam edecektir." (*Emek*, Ocak 1989, s.17)

"Türkiye'de, tekelci kapitalizmin krizi yapısal nedenlere dayandığı için kalıcı bir nitelik taşımaktadır dedik. Öyleyse, kapitalizmin sınırları içinde bu krizi aşmak olanaklı mıdır? Bugüne kadar, bunu olanaklı kılmak için çeşitli anti-kriz reçeteler; Keynesçilikten, Freidmancılığa, monaterizm, liberalizme bazan da bunların karmasına kadar uygulanmıştır. Ama hiç bir müspet sonuç alınamadığını belritmek, kimilerini nileri sürdüğü gibi sorunu 'mutlak çıkışsızlık' olarak göstermek değildir. Hayır. Gerçek durum budur. Bundan sonra kapitalist sınırlar içinde denenecek başka modellerle müspet sonuç alınabileceğini düşünmek saflık olur. Elbette, kapitalizmin kendi içinde alternatif modelleri, reçeteleri tükenmez. Bundan sonra da farklı uygulamalar, farklı çözümlere başvurabilirler. Ama sistemin temellerinden fışkırıp gelen bunalımları çözüp bir refaha ulaşamazlar." (*agy*, s.28)

Bunalımla emperyalistleşme arasında hiçbir bağ kurulmamış. Aynı zamanda finans kapital egemenliği 1980 sonrasına atıldığı için, belki de emperyalistleşmeye henüz sıra gelmemiştir diye düşünülebilir. Ama ta 1974'de işgal edilen Kıbrıs, çoktandır yapılan sermaye ihraçları, Musul-Kerkük tartışmaları vb. nasıl açıklanacak?

Türkiye emperyalistleşmek için, başka halkları da sömürmek için çabalıyor mu, çabalamıyor mu? Bu soruya verilen yanıt, bir hareketin devrimciliğinin ölçüsünü ve içtenliğini gösteren bir turnusol kağıdı işlevi görmektedir.

Sabiha Günbudak

Faşizmin çözüldüğünü reddedene rastladık ama

Böylesine rastlamamıştık

Devlet faşistmiş, yönetim ise faşist değilmiş.

Biz faşizmin çözüldüğünü söyleyeli epey oldu. Önce kabul görmeyen bu görüş, hayat dayattıkça ya zorunlu olarak kabul edilmeye, ya da gülünç teoriler keşfedilerek zorla, sözde reddedilmeye başlandı. Ancak *Emek* dergisindeki kadar garibine doğrusu rastlamadık.

Derginin ilk yazısını yazan Hüseyin İçli, Marks'tan şu alıntıyı aktarmış:

"Devlet, bir yandan yönetim amaç ve iyi niyetleriyle öte yanda araç ve kaynakları arasındaki çelişkiyi, kendisini yok etmeden ortadan kaldıramaz, çünkü kendisi bu çelişkiye dayanmaktadır. Devlet, kamusal yaşayış ile özel yaşayışı arasındaki, genel ve özel çıkarlar arasındaki çelişkinin üstüne kurulmuştur." (*agy*, s.19)

Bu alıntıdan, "devletle yönetim arasında uyumsuzluk" diye bir kavram türetiliyor. Tam, ilgisiz bir alıntıdan hiçbir mantık bağı olmadan türetilen bu kavram ne işe yarayacak diye merak ederken, faşist devlet yapısıyla hükümet arasında sorunlar olduğunu öğreniyoruz.

Başka bir deyişle, devlet hâlâ faşist, yönetim ise faşist değil! İnanmayan çıkarsa diye yazıdan bazı örnekler aktaralım:

"Tekelci burjuvazi şimdilik, devlet içinde kurumlaştırmış olduğu faşist yapılanmayı dağıtmadan, iktidarı siyasi gerici bir yönelime sokup AT'ın zorunlu gördüğü bazı demokratik görünümlü önlemleri alarak, vaziyeti idare etmeye çalışıyor. Daha fazla yıpranmaması ve düzenin sivil görünümünü bozmaması için orduyu geri plana çekiyor. (*agy*, s.23)

"Mevcut veriler ekonomik planda tekelci burjuvazinin mali oligarşinin kurduğu, politik bakımdan siyasi gericiliği oturtmaya çalıştığı, devlet içinde kurumlaşmış olan faşizmi henüz dağıtmadığı, ama bu yapılanmanın eskidiği, yıprandığı sorunlara çözüm olamadığının görüldüğü, AET üyeliğine ciddi bir biçimde büyük bir umutla sarıldığını gösteriyor." (*agy*, s.26)

Yazının bir yerinde şöyle denmiş:

"Geleceğe emin ve güçlü adımlarla ilerlerken, bugünü ve geleceğin perspektiflerini belirlerken, geçmişi sık sık Marksizm-Leninizm süzgecinden geçirmek... Kendimizi sürekli yenilemek durumundayız."

Bu mudur süzgeçten geçirmek ve kendini yenilemek?

Sabiha Günbudak

Tabipler Birliği'nin, özellikle de İstanbul Tabip Odası'nın tutumunun kendisi, sağlığa başlıbaşına tehlike oluşturmaktadır.

Tabip kılığındaki zararlı mikroplara dikkat!

Dr.Şükrü Güner ve onun gibiler, belli ki burjuvaziyle ulusal anlaşmayı çoktan imzalamışlar. Sağlık alanında da, eylem anlayışında da burjuvazinin tekeli çerçevesinde davranıyorlar. Bu zararlı mikroplardan uzak durmak zorunludur. Hem sınıf mücadelesinin, hem halkımızın sağlığı için!

Kapitalizm artık insan sağlığına ciddi bir tehlike oluşturmaktadır. İşsiz ve aç bıraktığı milyonlar bir yana, işte çalışıp belli bir ücret alanların da yediğinde, içtiğinde, nefes aldığı havada ne gibi zararlı maddeler olduğu belli değildir. Daha çok örnek sayılabilir... Kapitalizm kârı uğruna insanlığı türlü çeşitli biçimlerde zehirliyor. Sağlığımız düpedüz tehlikededir.

Tüm sol ve demokratik örgütlerin bu duruma karşı çıkmaları gerekir. Hele ki Tabipler Odası'nın, bütün bunlara karşı sesini en çok yükseltenlerden olması beklenir. Bazı Tabip Odaları, örneğin Ankara, bunu yapmaya çalışıyor, ama Tabipler Birliği'nin, özellikle de İstanbul Tabip Odası'nın tutumunun kendisi, sağlığa başlıbaşına tehlike oluşturmaktadır.

İstanbul Tabipler Odası'nın "sayın" genel sekreteri Dr.Şükrü Güner bakın ne buyurmuş:

"Son söz olarak sağlık kimsenin tekelinde olmamalıdır diyoruz. Her değişen yönetime göre sağlık politikası da değişmemelidir. Sağlıkta kalıcı bir politika çizmek zorundayız.

"Bu da siyasal iktidar, muhalefet partileri ve konunun uzmanı, alanında demokratik kurallara göre seçilmiş tabip odalarının oluşturduğu Türk Tabipleri Birliği'nin ortaya koyacağı belirli bir hoşgörü ve anlayış içinde bir *ulusal anlaşma* ortamının sağlanmasından geçer. Bu ortam içinde *ulusal sağlık politikamızı* belirlememiz zamanı çoktan gelmiş ve geçmektedir. Evet, ulusal anlaşma yollarını aramak zorundayız, çünkü kazanan veya kaybeden, bu ülkede yaşayan insanlarımız, halkımızın sağlığı ve geleceği olacaktır." (*Görüş*, Ocak 1989, s.13)

Yeni sosyal demokrat TBKP'-lilerden "sayın" doktor bey, hem sağlığın kimsenin tekelinde olmaması gerektiğini söylüyor, hem "ulusal anlaşma"yla sağlığı burjuvazinin tekeline vermek için çabalıyor. Kapitalizm, sağlığa dayanılmaz ölçüde zararlı bir sistem durumuna gelmişken, sağlığı korumanın birinci koşulu burjuvaziyi sağlık sorunlarının çözümünden uzak tutmakken, ille de "ulusal anlaşma" önermek, burjuvazinin tekelini sağlamak demektir.

Doktor beye göre, "ulusal anlaşma" yapılırsa halk sağlığı bundan kazançlı çıkarmış! Doğrusu koyunları kurtlara yem etmek için daha iyi bir tuzak olamazdı. Halkın sağlığını türlü çeşitli tehlikeye atan, halkı zehirleyen kapitalizmin temsilcisi olan sınıfla başka neden anlaşma yollarını aramak gerekir ki?

Üstelik, bu adamların bakış açısı ne kadar burjuvalaşmış ki, önerdiği "ulusal" anlaşmada ulusun koca bir parçası, işçi sınıfı "unutulmuş". İktidar, muhalefet

(ancak legal partiler kastediliyor olabilir, onlardan da ı işçi sınıfını temsil eden yoktur) ve tabip odaları "ulusal" anlaşmaya katılıyor. Doktor bey işçi sınıfını "ulus"tan saymıyor. İyiki de saymıyor.

Tabipler Birliği, iktidar ve muhalefetle birlikte ve belli bir *hoşgörü* içinde ulusal sağlık politikası belirleyecekmiş! Tabipler Birliği'nin işi, kapitalizmin sağlık cinayetlerini "hoş görmek değildir. Doktor bey kendi örgütü dışındaki işçi sınıfını "unutuyor" ama ya kendi odasının tabanında, işçileşen tabiplere ne diyecek? Bunun yanıtı şöyle:

Sayın doktor beyin, oda tabanındaki işçi tabiplerle yolları pek kesişmiyor. Aralarında öyle bir yabancılaşma olmuş, odayı devlet dairesi gibi çalıştırma o boyutlara varmış ki, doktor bey ve yandaşları, düzenledikleri eyleme oda tabanının ilgisini bile çekemiyorlar. Onbinlerce işçi tabipin çalıştığı İstanbul'da 500 kişiyle yürüyüş yapıyorlar!

Bu, Gorbaçof'ların gülünç durumuna güzel bir örnektir. Bunlar bir yandan dünyada devrimci patlama noktalarını emperyalizmle "uluslararası anlaşma" içinde söndürmek için itfaiye gibi çalışırlar, bir yandan da dönüp devrimin koşulları yok derler.

Aynen bunun gibi "sayın" doktor beyler de, "ulusal anlaşma"yla işçinin, halkın sağlığını burjuvaziye peşkeş çekmeye çalışıyorlar. Yönetimi böyle uyuz olan bir odanın uyuz eylemine, tabandaki işçi tabipler elbette yığınsal katılmazlar. "Sayın" doktor beyler, buna bakıp bu kez de, "görüyor musunuz taban aktif değil" diye pasifist yalanlar yaymaya çalışıyorlar.

Gerçekten de sayın doktor beylerin eylem anlayışında "ulusal anlaşma" gereği, çekilmez bir uyuzluk vardır. *Emek Dünyası*'nda aynı doktor beyle yapılan röportajda, kendileri şöyle demişler:

"E.D.: Başka protesto eylemleri düşünmediniz mi? Örneğin daha fazla katılımla yapılan bir basın toplantısı veya Valiliğe siyah çelenk bırakmak gibi... Bunlar daha fazla kamuoyu yaratmaz mıydı?

"Dr.Ş.G.: Bunu bize başka arkadaşlar da önermişti. Ama bizim meslek kuruluşu olarak yapacağımız çalışmalar, yasal çerçeve ile sınırlı olduğu için, biz bu tür eylemleri kesinlikle düşünmedik. Zira toplu olarak gidip siyah çelenk bırakmak yasadışı bir eylemdir. Biz bunu reddediyoruz. Bizim çalışmalarımız ancak yasal çerçeveler içinde olabilir." *(Emek Dünyası*, sayı 13, Ocak 1989, s.10)

Emek Dünyası'nın "başka protesto eylemleri" derken basın toplantısı ya da siyah çelenk koymayı örnek vermesindeki muazzam "protesto"(!) ruhunu bir yana bırakalım. Asıl hoş olan bu tür eylemlerin bile Doktor Şükrü Güner'in tüylerini diken diken etmesidir. "Bunlar yasadışı" diye haykırmaya başlamış!

Dr. Şükrü Güner ve onun gibiler, belli ki burjuvaziyle ulusal anlaşmayı çoktan imzalamışlar. Sağlık alanında da, eylem anlayışında da burjuvazinin tekeli çerçevesinde davranıyorlar. Bu zararlı mikroplardan uzak durmak zorunludur. Hem sınıf mücadelesinin, hem halkımızın sağlığı için!

S. Günbudak

Doğru görüşler eninde sonunda kazanıyor

Gurup sözleşmelerine destek artıyor

Bugüne kadar birçok sendikanın gurup sözleşmesine imza attığını gördük. Önceleri işverenin dayatması olarak tepki gören gurup sözleşmesi, zoraki imzalandı. *İşçinin Sesi* gurup sözleşmesine karşı çıkanları zaman zaman acımasızca eleştirdi.

Hayat doğrudan yana işledi. Şimdi gurup sözleşmesine eskiden karşı çıkanlar bile o eski keskinliklerini bir tarafa bıraktılar, usul usul gurup sözleşmesine yaklaşmaya başladılar.

Kristal-İş'in 18 Kasım 1988 tarihli gazetesi "Cam sözleşmesine hazırız" başlığı altındaki yazısıyla gurup sözleşmesinin anlamını çok güzel dile getirdi. Dahası Başkanlar Kurulu, toplu sözleşme ilke kararlarında gurup sözleşmesi isteğini birinci madde olarak dile getirdi.

Kristal-İş'in bu yazısını bu sayımızda yayınlıyoruz. Bu yönden gurup sözleşmesine burada fazla değinmeyeceğiz. Ancak Petrol-İş Sendikası'nın basın yayın kolu tarafından çıkarılan "Greve davetse evet" eğitim kitapçığı, birçok iyi yanıyla birlikte, bu konuda yanlış bilinç vermektedir. Buna değinelim. Kitapçık şöyle diyor:

"... İşverenlerin bize dayattıkları gurup sözleşmesi yeni bir kavramı gündeme getirmektedir. Biz de onlara karşı gurup grevi yapabiliriz. Şöyle ki, bir işkolunda örgütlü olan işverenler sendikası, aynı işkolunda yetkili olan sendika ya da varsa sendikalarla işyerleri için tek bir sözleşme yapmayı istemektedir. Bunun anlamı toplu sözleşme masasına tek bir sözleşme için oturulacağı, uyuşmazlık çıkarsa da bütün işyerleri için çıkacağıdır. Tabii sonunda da grev bütün işyerlerini kapsayacaktır. Gurup sözleşmesine karşı en etkili savaşım aracı gurup grevidir." (Petrol-İş yayınları, *Greve Davetse Davet*, s.25)

Alıntıya dikkat edilirse, doğru şeylerle yanlışların içiçe yansıtıldığı görülür. En kötüsü, gurup grevini, toplu grevi gurup sözleşmesine karşı koymasıdır. Oysa gurup grevi, gurup sözleşmesine karşı savaşım aracı değil, işçilerin lehine bir gurup sözleşmesi için işverenlere karşı savaşım aracıdır. Sonuçta eğitimci, işçilere gurup sözleşmesine karşı olma fikrini aşılamış oluyor.

İşçilerin bu tip eğitime gereksinimi olmadığını bugün sınıf savaşımının vardığı durum somut olarak gösteriyor. Artık işçiler gurup sözleşmesi için masaya oturuyor. Daha ötesi, Türk-İş'in aldığı son kararlarda tüm işyerlerinin toplu sözleşmelerinin aynı tarihe alınması ve bir yıllık yapılması var ki, bu da uyuşmazlığın tüm işyerlerinde birden olmasını ve bütün işyerlerinin birden ayağa kalkabileceği toplu grevleri getirmektedir.

Can Yıldırım

Kristal-İş gazetesinin 18 Kasım 1988 tarihli sayısında gurup sözleşmeleri gibi önemli bazı konularda doğru tavır alan bir yazı yayınlandı. İşçinin Sesi'nin bu konularda uzunca bir süredir doğruda tek başına duran sesine bir ses daha katılmış oldu. Bu yazıyı okurlarımıza aynen sunuyoruz.

Cam sözleşmesine hazırız

Yeni mücadele koşullarının yarattığı sorunların çözümü kuşku yok ki sınıf sendikacılığı ilkelerinden ve işçi sınıfının yaratıcılığından doğacaktır.

Gurup toplu pazarlığı ülkemizde 1970'li yıllar içinde gelişti. İşçi sendikalarının yeniden toplu pazarlık masalarına oturdukları 1984 yılı ortalarından bu yana hemen bütün iş kollarında gurup sözleşmeleri bağlanıyor. 1983 tarihli yasalarla, sermayenin talepleri yönünde işletme toplu pazarlığı zorunlu bir model olarak getirildi ve uygulanıyor.

Bu gelişmenin temelinde, 1980 Eylülü'nden bu yana tekelleşmenin ve buna bağlı olarak işveren kesimindeki sendikalaşmanın hızla güç kazanması yatıyor.

Gurup pazarlığı, bütün bir işkolunda birleşen işverenler tarafından işçilere karşı güçlü bir silah olarak kullanılıyor. İşveren sendikaları, bu yolla bütün bir endüstri düzeyinde sonuçlar yaratacak ilkeler ve hedefler belirliyorlar. Bu ilke ve hedefleri toplu pazarlık masalarında işçilere dayatıyorlar.

Toplu pazarlık mücadelesinin düzeyi, boyutları giderek yükseliyor. Mücadele her geçen yıl işyerlerinden endüstrilere, işkollarına doğru bütünleşiyor.

Geçmişte işyerleri düzeyinde tek tek işverenlere karşı birlik içinde mücadele veren işçilerin, bugün mücadelelerini endüstriler, işkolları düzeyinde birlik içinde sürdürmeleri gereği, bu ilkelerin ortaya çıkardığı başlıca perspektif olarak karşımızdadır. Ancak bu yolla işçi sınıfı, boyutları büyüyen mücadele koşullarında kendi politikalarını hayata geçirebilecektir. Yine ancak bu yolla *işçiler sermayenin silahını yine sermayeye çevirebilecekler, tek tek işyerlerini değil bütün endüstriyi hatta işkollarını kapsayan geniş ölçekli sınıf kazanımlarına yönelebileceklerdir.*

Gurup pazarlığına direnmek, gerçekte bütün bir işkolunda birlik ve dayanışma içinde olan işveren sendikalarının karşısına işçileri tek tek fabrikalarda bölerek çıkarmaktan öte bir anlam taşımıyor. Tekellerin holdinglerin üretimi bir fabrikadan diğerine kaydırabilme olanakları, işveren sendikalarının oluşturdukları grev fonları karşısında işkolları düzeyinde birlikte mücadele edemeyen işçilerin, tek tek işyerleri düzeyinde hiçbir şansları kalmıyor.

Öncelikle, endüstri düzeyinde yürütülecek toplu pazarlığın, tek tek işyerlerinin kendine özgü sorunlarından arındırılması, işçilerin tamamını etrafında toplayacak hedeflerle donatılması kaçınılmazdır.

Sınıf sendikacılığının güçlü olduğu ülkelerde, işçi sendikaları endüstriler ya da işkolları genelinde büyük ölçekli kazanımların araçlarıdırlar. İşyeri sorunları ise farklı sendikal yapılanmalar içinde ve farklı düzeylerde çözümlenmektedir.

Gerçekten de, işyerlerinin tek tek sorunlarının yok sayılması atlanması kuşkusuz düşünülemez. Ancak doğru olan, bunların yine işyerlerinde çözümlenmesidir. Bunun mekanizmalarını yaratmak, varolan çözüm mekanizmalarını güçlendirmek, bugün aşılması gereken başlıca sorunlardan biri olarak karşımızdadır.

Öte yandan, ekonomik mücadele içinde işçi hak ve özgürlüklerinin geliştirilmesi araçlarından biri olan toplu sözleşmelerin yasaların ilerisindeki kazanımları belirleyen metinler durumuna getirilmesi de önem taşıyor. *Toplu sözleşmeler, yasal düzenlemeleri yineleyen göstermelik hükümler yerine gerçek kazanımları somutlayan hükümlerden oluşmalıdır.*

Bunun yanında, sözleşmelerin Türk-İş'in ilke kararları doğrultusunda 1 yıllık yapılması yönünden de, bu doğruların kararlı biçimde hayata geçirilmesi kaçınılmazdır.

Yine sendikal hareket içinde tartışılan ayrıntılı sosyal yardım kalemlerine ve işyerlerinde işçileri bölen prim, kademe gibi uygulamalara dönük politikaların netleştirilmesi uzun dönemde zorunludur. Bu tartışmaların süreç içinde gündeme alınması ve çözümlenmesi, mücadelenin geleceği bakımından önem taşımaktadır.

Elbette bu perspektiflerin derinlemesine sorgulanması, ayrıntılı ve kalıcı politikalar yaratılabilmesi, işçi yığınları arasında, sendikalar arasında her düzeyde gerçekleştirilecek tartışmalarla olanaklıdır.

Devrimci hareketi şaşırtmayı amaçlayan görüşlerin artık işçi kimliği taşıması gerekiyor

Troçkizm görev başında

Troçkistlerin anti-Stalinist histerileri, nesnel olarak anti-komünist, proletarya diktatörlüğüne karşı bir işlev görmektedir.

Troçkistler, son yıllarda daha çok yandaş kazandıklarını ileri sürerek övünüyorlar. Gerçekten de, Troçkist yayın organlarında 1980 öncesine göre bir çeşitlilik ve canlılık vardır. Ancak, bu canlılık neye hizmet ediyor? Durum buna göre değerlendirilir.

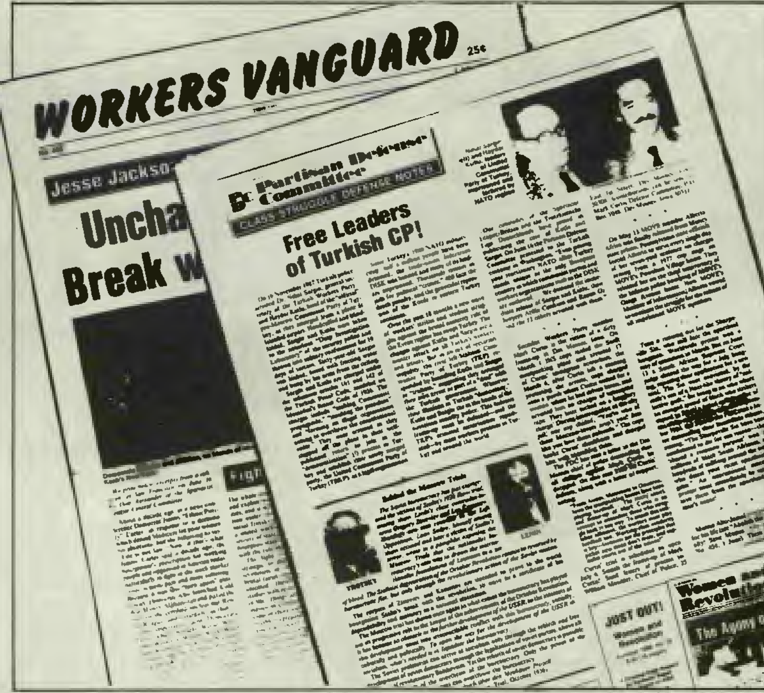
1960'larda öne çıkan köylü tipi, gerek devrimci siyasal çevrelerde, gerekse sanatta, edebiyatta 1980'e kadar giderek azalan ama belli bir rol oynadı. İşçi tipinin 1970'lerde topluma vurulan damgası ise ağırlığıyla 1980 sonrasında bilinçlere yazıldı. 1980 sonrasında işçi tipi kesin egemenliği kurmuştur.

Böyle olunca, devrimci hareketi yolundan çıkarma amacına hizmet edebilecek siyasal görüşlerin de niteliği değişmiştir. Artık bunlar "işçi" kimliğe bürünmek durumundadırlar. Nitekim, örneğin Doğu Perinçek'in bu yönde gerçekleştirmeye çalıştığı kıvrak manevra doğrusu "hayranlık" uyandırmaktadır. Troçkizm gibi "işçi" görünümlü akımlar da bu çerçevede yandaş kazanmaktadır. Bunun için, Troçkistlerin övünmelerinin gerçekte temeli yoktur.

Troçki, ömrü boyunca, Ankara-İstanbul arasındaki eski yolun kargasekmez bölümünden beter kıvrımlı, virajlı bir yol izlemiştir. Bu yolun, Ekim devrimi dolaylarındaki bir parçası doğruyla çakışmakta, öteki parçaları ise eklektik, kah şuna, kah buna karşı tepkisel, çoğu zaman yanlış bir nitelik taşımaktadır. Troçki, Ekim devrimi döneminin şiddetli devrimci fırtınaları karşısında gücü yetip de tepkisel olamadığı ölçüde, yararlı işlev görmüştür. Ondan sonra ise yeniden, bu kez Stalin ile tepkisel bir ilişkiye girmiştir.

Stalin ile Troçki arasındaki ilişki, karşılıklı olarak tepkisel özellikler taşımaktadır. Stalin'in de yanlışları vardır. Örneğin o da tek ülkede komünizme kadar ileri gitmiştir. Ancak bugün kuşbakışı baktığımızda, Stalin, bazıları oldukça ciddi olan bütün yanlışlarıyla birlikte, herşeye rağmen doğru alanın sınırları içinde durmaktadır. Troçki ise, bazı somut doğrular savunsa bile geneliyle yanlış alanın sınırları içinde kalmıştır.

Bu nedenle Troçkistlerin anti-Stalinist histerileri, nesnel olarak anti-komünist, proletarya diktatörlüğüne karşı bir işlev görmektedir. Geçenlerde Bilar'ın düzenlediği "yerel seçimler ve sol" panelinde Troçkist bir vatandaşın konuyu döndürüp dolaştırıp Stalin'e getirmesi, neden histeri sözünü kullandığımızı yeterince açıklar.

Troçkistler tam terimiyle, "kafayı" Stalin'e "takmışlardır". Stalin'den yüz bin kat daha kızılması gereken Gorbaçof'a ya da Yağcı'lara gelince ise takındıkları tavır "ilginç"tir. Buna ABD'den güzel bir örnek verebiliriz.

ABD'de New York'ta yayınlanmakta olan, *Workers Vanguard* (İşçilerin Öncüsü) adlı Troçkist gazetenin (Spartakist Ligi'nin yayını) 1 Temmuz 1988 sayısında, "Türk KP'sinin liderlerine özgürlük" başlıklı bir yazıda, Yağcı'ların dönüşü, TBKP'yi legal kurmak isteyişi, tutuklanışı ballandıra ballandıra anlatıldıktan sonra bizim için de şöyle deniyor:

"Kutlu ve Sargın'a karşı getirilen suçlamalar tüm Türk işçilerine ve soluna karşı girişilmiş sinsi bir saldırıdır. Ancak, rakip olan sol-Stalinist Türkiye Komünist Partisi TKP, sekter bir aptallıkla, Kutlu ve Sargın'ı hain diye etiketleyerek, kendi tutuklanmalarını Türk hükümetiyle 'anlaşma'nın parçası olarak kendilerinin ayarladığını iddia ederek tepki gösterdi. Türk 'demokrasisi' konusunda illüzyonları ne olursa olsun, Kutlu ve Sargın, ünlü güvenlik polisinin elindedirler. İşçilerin Türkiye'de ve dünyada girişecekleri yığınsal protestolarla, bu hain tuzak yenilmeli ve TKP'nin suç oluşturan sekterliği sergilenmelidir."

Bundan sonra yazıda, Britanya'da ve Federal Almanya'da Spartakist Liginden Troçkistlerin Kutlu ve Sargın'ı destekledikleri anlatılıyor. Afferim onlara!

Bu, Troçkizmin sağ özünü çok güzel açık eden bir örnektir. Türkiye'de tabandan yükselmekte olan gerçek demokrasi mücadelesi, "demokratlık" maskesi altında böyle boğulmak isteniyor. Yağcı'ların dönüşünün, Gorbaçof'un dünyada yangınları emperyalizmle birlikte söndürme stratejisinin parçası olduğu gizlenmeye çalışılıyor. Hatta belki de, sosyalizmi likide ederek tek ya da bir gurup ülkede sosyalizmin olmayacağını(!) "kanıtladığı" için Gorbaçof'a destek veriliyor!

Troçki'nin görüşleri ve ona atfedilen görüşler oldukça çeşitlidir

Ç k çizgili sosyalizm

Troçkist dergiler, Troçki'nin görüşlerini tam ve düzgün aktarmıyorlar, çünkü bu, Troçkizme karşı en etkili bir mücadele olurdu.

Troçki, hele hele, onun kadar değer de taşımayan şimdiki Troçkistler, kavramları, söylenenleri, alıntıları sık sık mıncıklamakta, çarpıtmaktadırlar. Sürekli devrim konusu olduğu gibi, tek ülkede sosyalizm konusu da böyle mıncıklamalara uğramıştır.

Troçki'ye atfedilen sürekli devrim kavramında doğru ne varsa, Marks ve Engels'in zamanından kalmadır. Marks ve Engels daha 1850'de şöyle sesleniyorlar:

"... Yerli küçük burjuvazi devrimi olabildiğince çabuk ve en çok yukarıdaki istemlerin elde edilmesiyle sona erdirmek isterken, devrimi sürekli kılmak bizim çıkarımız ve görevimizdir. Mülk sahibi sınıfların hemen hemen tümü egemenlik konumlarından kovulana kadar, proletarya devlet erkini ele geçirene kadar ve proleterlerin, yalnızca tek bir ülkede değil, dünyanın tüm egemen ülkelerinde birliği, bu ülkelerin proleterleri arasında rekabeti durduracak noktaya ilerleyene kadar ve hiç olmazsa belirleyici üretim araçları proleterleri elinde yoğunlaşana kadar sürekli devrim." (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar*, üç ciltlik, İngilizce basım, c.1, s.178-179)

Aynen bu mantığı Lenin de savunmuştur. Leninist siyasetin en önemli bir özelliği, bu mantıkla devrimi ilerletmedir. Kendi anlayışı kıt olanlar, Lenin'in Ekim 1917 öncesinde sosyalist devrim derken Troçki'yle aynı noktaya geldiğini söylüyorlar. Oysa Lenin'in eski Bolşeviklere karşı çıkarken söyledikleri, (yani burjuva demokratik devrim görevine takılıp kalmama gereği) kendisinin eski anlayışına ters değildir.

Onun anlayışına göre burjuva demokratik devrim hedefinin gündemden kalkması için, iki ana sınıf arasındaki sınıfsal çelişkinin siyasal planda öne çıkması yeterlidir. Burjuva demokratik devriminin tamamlanmasını ille de bunun ötesinde, şematik bir biçimde anlayanlar, Lenin'in Troçki'den öğrendiğini sanıyorlar! Kendilerinin Lenin'den öğrenmeleri gerekiyor.

Tek ülkede sosyalizm konusu daha da büyük bir karmaşa barındırıyor. Troçkistlere sorarsanız, Troçki sosyalizmin tek ülkede olabileceğini ama *nihai* zaferinin tek ülkede olamayacağını savunuyordu ve bu savunduğu Sovyetler için de geçerliydi. Böyle olunca, Lenin'le, hatta uzun yıllar Stalin'le de aynı konuma düşüyordu. Öyleyse niye tartıştılar diye insan merak ediyor.

Gerçekte Troçki, *Sınıf Bilinci* vb. Troçkist dergilerin nedense pek açık etmedikleri, şu görüşü savunuyordu: Marks'ın dediği sosyalizm ileri kapitalist ülkeleri ölçüt alıyordu. Sovyetler ise geriydi. Dolayısıyla Sovyetler'de sosyalizm olamazdı, ya da o ancak en ileri kapitalist ülkeleri bile geçerse, sosyalizm olabilirdi. Sovyetler'deki, kapitalizmden sosyalizme geçiş rejimiydi. (Troçki, *The Betrayed Revolution*, s.47)

Troçkistler bunu ya bilmiyorlar, ya da bilip gizliyorlar. Böyle olunca, Lenin'in nihai zaferin tek ülkede gerçekleşemeyeceğini belirten alıntılarının sorunla hiçbir bağı kalmıyor. Troçki'nin Lenin'le aynı safta olmadığı da anlaşılıyor.

Troçki'nin, sosyalizm demek için devlet ve toplum açısından ileri sürdüğü bazı koşullar da akıllar durdurucudur. Neredeyse sınıfsız toplum ve erimiş bir devleti, Sovyetler'de sosyalizm var diyebilmek için koşul olarak öne sürüyor! Üstelik bütün bunları net bir biçimde bulmak da pek olanaklı olmuyor. Oysa Lenin'in mantığı son derece nettir.

Lenin, eşitsiz gelişmenin kapitalist üretim biçiminin bir özelliği olduğunu belirttikten sonra (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.22, s.241), emperyalizm aşamasında bunun daha da arttığını şöyle vurguluyor:

"Kautski'nin ultra emperyalizm konusunda tamamen anlamsız konuşması, başka şeylerin yanısıra, kökünden yanlış bir fikri daha körüklüyor. Finans-kapitalin egemenliği dünya ekonomisinde zaten varolan eşitsizliği ve çelişkileri gerçekte *artırdığı* halde, *azalttığını* öne süren bu fikir, emperyalizmi hoş göstermeye çalışanların değirmenine su taşır." (Lenin, *agy*, c.22, s.272)

Emperyalizm aşamasında eşitsizlik artar çünkü kapitalizm artık *paylaşılmış bir dünyada*, şiddetli bir rekabet içinde gelişmektedir. Paylaşılmamış dünyadaki istikrar artık yoktur. Bu demektir ki devrim süreci de eşitsiz gelişir.

Ayrıca, 1858'de yazdığı bir mektupta Marks, Avrupa kıtasında sosyalist devrim olduğu zaman, burjuva toplumunun dünyanın çoğunluğunda hâlâ yükseliş içinde olduğu koşullarda, bu köşedeki sosyalizm ezilmez mi diye soruyordu. (Marks'ın Engels'e 8 Ekim 1858 tarihli mektubu, *Seçme Yazışmalar*, İng. basım, Moskova 1975, s.103-104) Oysa emperyalizm aşamasıyla ve dünyanın paylaşılmasıyla birlikte burjuva toplum artık tarihsel olarak inişe geçti ve yükselişin oluşturduğu tehlike ortadan kalktı.

Bu iki etken, yani, emperyalizmle birlikte, bir, ekonomik-siyasal durumların çok çeşitlenmesi, iki, burjuva toplumunun artık tarihsel olarak inişe geçmesi temelinde, devrim fırsatı tek bir ülkede de doğabilir ve bu ülkede kurulacak sosyalizm boğulmadan yaşayabilir.

Nitekim Lenin, Avrupa Birleşik Devletleri sloganına karşı çıkarken, "bu, tek bir ülkede sosyalizmin zaferi olanaksızdır anlamına geliyormuş gibi yanlış anlaşılabilir" diyor. (Lenin, *agy*, c.21, s.342) Başka bir yerde de şöyle diyor:

"... Sosyalizm *tüm* ülkelerde aynı anda zafere ulaşamaz. Öteki ülkeler burjuva ya da bir burjuva-öncesi kalırken, o önce bir ya da bir gurup ülkede zafer kazanacaktır." (Lenin, *agy*, c.23, s.79)

Bu nasıl bir zaferdir? Kuşkusuz nihai zafer değildir. Nihai zafer demek, gelişmeyi geri dönüşsüz kılmak, bir bakıma komünizmin içine adım atmak demektir. Bu ise dünya tarihsel bir olgudur. Sınırlar kalkmadan, tüm toplumsal farklılıklar (kırkent arasında, kafa-kol emeği arasında vb.) giderilmeden gerçekleşemez.

1939'daki 18. Kongre'de tek ülkede komünizme benzer bir fikir atarak Stalin bu konuda ciddi yanlış yapmıştır. Ancak Troçki'nin ciddi yanlışları çok daha büyük ve çeşitlidir.

Troçkist dergiler, Troçki'nin görüşlerini tam ve düzgün aktarmıyorlar, çünkü bu, Troçkizme karşı en etkili bir mücadele olurdu.

Sayfayı hazırlayan:
Mes'ude Yenidünya

İŞÇİNİN SESİ

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:15, Sayı:370, 6 Şubat 1989

ÇEK-AL

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

Lenin'in ölümünün 65. yıldönümü dolayısıyla, Yozef Visaryanoviç Stalin'in Lenin'in ölümü üzerine 28 Ocak 1924 tarihinde Kremlin Askeri Okulu'nda yaptığı konuşmayı yayınlıyoruz. Konuşmanın kaynağı: J.V. Stalin, Yapıtlar, *İng. basım, c.6, s. 54-66) Gorbaçof revizyonistleri Stalin'i uzun süredir boy hedefi yapmışlardı. Ama saldırılar o noktada durmadı. Ufak tefek de olsa, satır arasında da yapılsa, Lenin'e uzanmaya başladı. Aşağıdaki yazı bu saldırılara iyi bir yanıttır. Sonul yanıtı ise dünya işçi sınıfı, dünya devrimi yoluyla Gorbaçoflara verecektir.*

LENİN

28 Ocak 1924'de Kremlin Askeri okulundaki anma toplantısında yapılan konuşma

Yoldaşlar, bu akşam Lenin'i anma toplantısı düzenlediğinizi ve beni de konuşmacılardan biri olarak çağırdığınızı öğrendim. Lenin'in çalışmaları hakkında kalıp gibi bir konuşma yapmaya gerek olmadığı düşüncesindeyim. Kendimi Lenin'in bir insan ve bir lider olarak bazı özellikleri hakkında birkaç gerçeği anlatmakla sınırlamam daha iyi olacak. Bu gerçekler arasında bağlantılar yok gibi gözükse de bu Lenin hakkında genel bir fikir edinmek için o kadar canalıcı önemde değildir. Ayrıca, bu toplantıda, söylediğimden fazlasını yapmam da olanaksız.

DAĞ KARTALI

Lenin'le ilk kez 1903'de tanıştım. Doğru, bu bir kişisel tanışma değil mektuplaşma yoluyla tanışmaydı. Ama üzerimde tüm parti çalışmalarım boyunca hiç kaybolmayan, silinmez bir iz bıraktı. O zamanlar, Sibirya'da sürgündeydim. Doksanların sonundan, özellikle de 1901'den, *Iskra*'nın* çıkmasından sonra, Lenin'in devrimci çalışmaları hakkındaki bilgim, onun olağanüstü çapta bir insan olduğuna beni ikna etti. O zamanlar onu yalnızca parti liderlerinden biri olarak değil, gerçek kurucusu olarak görüyordum. Çünkü partinin iç özünü ve acil gereksinimlerini yalnız o anlamıştı. Onu partinin öteki liderleriyle karşılaştırdığımda - Plehanof, Martov, Akselrod ve ötekiler - öbürlerinden bir baş yukarıda duruyor gibime geliyordu. Onlarla karşılaştırdığımda Lenin yalnızca liderlerden biri değildi. Savaşımda korku nedir bilmeyen, partiyi Rus devrimci hareketinin keşfedilmemiş yollarında cesaretle yönlendiren en üst düzeyde bir lider, bir dağ kartalıydı. Bu izlenim beni o kadar derinden etkiledi ki, yurtdışında siyasal göçmen olarak bulunan yakın bir arkadaşıma bunu yazdım. Onun görüşlerini istedim. Bir süre sonra, ben Sibirya'da sürgündeyken — 1903'ün sonlarındaydı —

arkadaşımdan coşkulu bir mektup aldım. Mektupla birlikte, arkadaşimın mektubumu gösterdiği Lenin'den, basit ama derin ifadeli bir mektup aldım. Lenin'in notu göreceli olarak kısaydı. Ancak partimizin pratik çalışmalarının cesur ve korkusuz eleştirisini ve yakın gelecekteki parti işlerinin tüm planının dikkate değer ölçüde net, kısa bir dökümünü içeriyordu. Ancak Lenin en karmaşık konularda böyle basıt ve net, böyle kısa ve cesur yazabilirdi. Her cümle sanki sözlerden değil tüfek seslerinden oluşuyordu. Bu kısa ve cesur mektup, Lenin'in partimizin dağ kartalı olduğuna ilişkin bendeki kanıyı daha da güçlendirdi. Eski bir yasadışı çalışma alışkanlığıyla, başka mektuplar gibi Lenin'in mektubunu da alevlere bıraktığımdan dolayı kendimi affedemiyorum.

Lenin'le tanışıklığım bu zamandan gelir.

ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK

Lenin'le ilk karşılaşmam Aralık 1905'de Tammerfors'daki (Finlandiya) Bolşevik konferansında** oldu. Partimizin dağ kartalını, o büyük adamı, yalnız siyasal anlamda değil, fiziksel anlamda da büyük adam görmeyi umuyordum. Çünkü hayalimde Lenin'i dev, saygıdeğer ve etkileyici birisi olarak tasarlamıştım Çok sıradan görünümlü, orta boyun altında, öteki ölümlü insanlardan hiçbir şekilde, gerçekten hıçbir şekilde ayırdedilemeyen birisini görünce hayal kırıklığımı tahmin edebilirsiniz...

"Büyük insanın" toplantılara geç gelmesi, topluluğun nefesini tutarak onun girişini beklemesi olağan kabul edilir. Onlar toplantı salonuna girmeden de uyarıcı bir fısıltı yükselir: "Şhht... susalım... geliyor." Böyle bir tören iz bıraktığı, saygı uyandırdığı için bana lüzumsuz gelmezdi. Lenin'in konferansa delegelerden önce geldiğini, bir köşeye çekildiğini ve en sıradan delegelerle en sıradan bir sohbete daldığını görünce hayal kırıklığımı tahmin edebilirsiniz. Bunun, o zamanlar bana, bazı temel kuralların çiğnenmesi gibi geldiğini sizden saklamayacağım.

Ancak daha sonra bu basitlik ve alçakgönüllülüğün, bu dikkat çekmeden kalmaya çalışmanın ya da en azından kendini göze çarpar yapmamanın ve kendi yüksek konumunu vurgulamamanın, yeni yığınların, insanlığın "sıradan", basıt ve olağan yığınlarının, yeni lideri olarak Lenin'in en güçlü yanlarından biri olduğunu öğrendim.

MANTIK GÜCÜ

Konferansta Lenin'in yaptığı iki konuşma da dikkat çekiciydi. Konuşmalardan biri güncel durum üzerine, birı de tarım sorunu üzerineydi. Maalesef ikisi de saklanmadı. İkisi de ilham vericiydi ve konferansı coşku fırtınasının eşiğine getirdi. Olağanüstu ikna gücü, fikirlerinin basitliği ve netliği, kısa ve kolay anlaşılır cümleler, etki yapmaya yönelik yapmacıklığın, baş döndürücü hareketlerin, tiyatrovari cümlelerin yokluğu, Lenin'in konuşmalarını olağan "parlamenter" hatiplerin konuşmalarına taban tabana zıt yapıyordu.

Ama o zaman beni büyüleyen, Lenin'in konuşmasının bu yanı değildi. Konuşmalardaki dayanılmaz mantık gücüyle büyülenmiştim. Keskin ve kısa olmakla birlikte dinleyicileri sımsıkı sarıyor, giderek elektriklendiriyor, eğer deyim yerindeyse eziyordu. Birçok delegenin şöyle dediğini hatırlıyorum: "Lenin'in konuşmalarının mantığı, sizi her yanınızdan saran, mengene gibi tutan, ondan kurtulma gücünüzün olmadığı bir ahtapot kolu gibi sarmalıyor. Ya ona teslim olacaksınız ya da tam yenilgiyi kabul edeceksiniz."

Lenin'in konuşmalarının bu özelliği bence, ondakı hatiplik sanatının en güçlü yanıydı.

SIZLANMA YOK

Lenin'le ikinci karşılaşmam 1906'da partimizin Stokholm Kongresi'nde*** oldu. Bolşeviklerin bu kongrede azınlıkta kaldığını ve yenılgiye uğradıklarını biliyorsunuz Burada Lenın'i ilk kez mağlup rolunde gördum Fakat o bır yenilgiden sonra sızlayan, inancını kaybedenler gibı hiç değildı Tam tersine, yenilgi Lenin'ı, taraftarlarını yeni savaşlara ve gelecektekı utkulara hazırlayan enerji dolu bir yay haline getirmişti. Lenin'in yenildiğini söylemiştım. Ama bu ne biçım bır yenilgiydi? Bunu anlamak için karşıtlarının, Stokholm Kongresi'nin galiplerının durumuna bakmak yeter. İşte Plehanof, Akselrod, Martov ve ötekilerin halı Onlar gerçek galıplerin görünümünden epey uzaktılar. Lenin'in Menşevizmi acımasız eleştirileri vücutlarında tek sağlam kemik bırakmamıştı. Biz Bolşevik delegelerin bır köşede toplanıp Lenin'e öğüt için baktığımızı hatırlıyorum. Bazı delegelerın konuşmaları yorgunluğu, keyifsızlığı açık ediyordu. Bu tür konuşmalara Lenin sıkılmış dişlerinin arasından acı bir şekilde yanıt verdi: "Sızlanmayın yoldaşlar, mutlaka kazanacağız, çünkü doğruyuz" Sızlanan aydından nefret, kendı gücümüze inanmak, utkuya güven — işte bunlar Lenın'in üzerimizde bıraktığı izlerdır. Bolşeviklerın yenilgisinin geçici olduğuna ve çok yakın gelecekte utkunun bizim olacağına inandık.

"Yenilgıden sızlanmak yok" — işte Lenın'ın çalışmalarının bu yanı, etrafında sonuna kadar sadık ve kendi

gücüne güvenen bir ordu toparlamasına yardım etti.

BÖBÜRLENMEK YOK

1907'de Londra'da yapılan bir sonraki kongreden**** Bolşevikler utkan çıktılar. Burada Lenin'i ilk kez galip rolünde gördüm. Utku bazı liderlerin başını döndürür ve onları mağrur ve böbürlenen biri yapar. Sevinmeye ve kazançlarının üstüne yatmaya başlarlar. Fakat Lenin bu tür kişilere hiç benzemiyordu. Tam tersine, tam da bir utkudan sonra özellikle uyanık ve temkinli olmuştu. Lenin'in delegeleri ısrarlı bir biçimde uyardığını hatırlıyorum: "İlk yapılacak şey, utkuyla sarhoş olmamak ve böbürlenmemektir. İkinci şey utkuyu sağlamlaştırmaktır. Üçüncüsü düşmana bitirici darbeyi vurmaktır. Çünkü yenildiler ama daha ezilmediler." Durumu uçarıca "Menşeviklerin işi bitti" biçiminde değerlendiren delegeleri horladı: Menşeviklerin işçi sınıfı hareketinde hâlâ kökleri olduğunu, onlara karşı ustalıkla savaşmak gerektiğini göstermekte zorlanmadı. Kendi gücümüzü her türlü abartmadan ve özellikle de düşmanın gücünü her türlü küçük görmeden uzak durmamızı söyledi.

"Utkudan sonra böbürlenmek yok." Lenin'in karakterinin bu yanı, düşmanın gücünü ayık olarak ölçmesine ve partiyi olası sürprizlere karşı garantiye almasına yardım ederdi.

İLKEYE BAĞLILIK

Parti liderleri partilerinin çoğunluğunu el üstünde tutarlar. Çoğunluk her liderin hesap etmesi gereken bir güçtür. Lenin bunu en az öteki liderler kadar anlamıştı. Fakat Lenin hiçbir zaman çoğunluğun, özellikle de çoğunluk ilke temelinden yoksunsa, esiri olmadı. Partimizin tarihinde çoğunluğun görüşlerinin ya da partinin anlık çıkarlarının, proletaryanın temel çıkarlarıyla çeliştiği anlar oldu. Böyle anlarda Lenin hiç ikircimlenmeden kararlılıkla çoğunluğa karşı ilkesel tutum aldı. Dahası öyle durumlarda sözün tam anlamıyla herkese karşı tek başına durmaktan korkmadı. Sık sık dediği gibi "ilkesel siyaset tek doğru siyasettir" diye düşünürdü.

Bu açıdan şu iki olgu özellikle tipiktir.

Birinci olgu. 1909-1911 döneminde, karşı devrimin ezdiği partinin tam bir çözülme sürecinde olduğu sıralardaydı. Yalnız aydınlarca değil, hatta işçilerin bir bölümünce de partiye inançsızlık, partiyi toptan terketme, yasadışı örgüte gereksinimi reddetme, likidasyon ve çökme dönemiydi. Yalnızca Menşevikler de değil, Bolşevikler de çoğu işçi sınıfından kopuk hizip ve eğilimlerden oluşuyordu. Tam da bu dönemde yasadışı örgütün tamamen dağıtılması ve işçilerin yasal, liberal bir Stolipin partisinde örgütlenmesi fikrinin çıktığını biliyorsunuz. Lenin o zaman, bu salgına yakalanmayan, parti ilkesi bayrağını yüksekte tutan, partinin dağılmış ve parçalanmış güçlerini şaşırtıcı bir sabır ve olağanüstü ısrarla biraraya getiren, işçi sınıfı hareketindeki her anti-parti akımla savaşan, parti ilkesini görülmemiş cesaret ve essiz bir sebatla savunan tek kişiydi.

Parti ilkesi için verilen bu savaşta daha sonra Lenin'in galip çıktığını biliyoruz.

İkinci olgu. 1914-1917'de, emperyalist savaşın istim üstünde olduğu, sosyal-demokrat ve sosyalist partilerin tamamının ya da tamamına yakınının genel yurtsever çılgınlığa yenildiği, kendi ülkelerinin emperyalizminin hizmetine girdiği dönemdeydi. İkinci Enternasyonal'in kapitalizme boyun eğdiği, Plehanof, Kautsky, Guesde ve ötekiler gibi kişilerin bile şövenizm dalgasına direnemedikleri bir dönemdi. O zamanlar Lenin, sosyal-şövenizme ve sosyal-pasifizme karşı kararlı savaşım veren, Guesde ve Kautskylerin ihanetini kınayan, ortada duran "devrimcilerin" yarım gönüllülüğünü damgalayan tek ya da hemen hemen tek kişiydi. Lenin önemsiz bir azınlıkça desteklendiğini, ama bunun belirleyici olmadığını biliyordu. Çünkü tek doğru, gelecek vaadeden siyasetin tutarlı enternasyonalizm siyaseti, ilkesel siyaset olduğunu biliyordu.

Yeni bir Enternasyonal için verilen bu savaştan da Lenin'in galip çıktığını biliyoruz.

"İlkesel siyaset en doğru siyasettir" — formülüyle Lenin "zaptedilmez" konumları saldırıyla ele geçirir ve proletaryanın en iyi kesimlerini devrimci Marksizme kazanırdı.

YIĞINLARA İNANÇ

Ulusların tarihini bilen, devrimlerin tarihini incelemiş teorisyenler ve parti liderleri bazan utanılası bir hastalığa yakalanırlar. Bu hastalığa, yığınlardan korkmak, yığınların yaratıcı gücüne inanmamak hastalığı denir. Bu bazan liderlerde, devrimler tarihini bilmeseler de eski düzeni yıkan, yenisini kuran yığınlara karşı aristokratça tavırlar gelişmesine neden olur. Bu çeşit aristokratça tavırlar, bazı kesimlerin başıboş kalabileceği, yığınların "çok fazla yıkabileceği", yığınlara kitaptan öğreten ama onlardan öğrenmeye karşı çıkan danışman rolünü oynama isteği nedeniyledir.

Lenin böyle liderlerin tam antiteziydi. Proletaryanın yaratıcı gücüne ve sınıf sağduyusunun devrimci yararına onun kadar derinden inanan bir başka devrimci tanımıyorum. "Devrimin kaosunun" ve "yığınların onay almamış eylemlerinin isyanının" kendinden hoşnut eleştirmenlerini Lenin kadar acımasızca vuran bir başka devrimci bilmiyorum. Bir konuşma sırasında, bir yoldaş "devrimden sonra işlerin normal seyri gelmelidir" dediğinde, Lenin'in alayla şöyle dediğini hatırlıyorum: "Devrimci olmak isteyen kişilerin, tarihte işlerin en normal seyrinin devrimci seyir olduğunu unutması ne kadar yazık."

Yığınlara kibirlice tepeden bakan ve onlara kitaplardan öğretmeye kalkan herkese Lenin'in kızgınlığı bundan dolayıdır. Ve onun kalıcılaşmış kuralı şudur: Yığınlardan öğrenin, eylemlerini kavramaya çalışın, yığınların savaşımının pratik deneylerini dikkatle inceleyin.

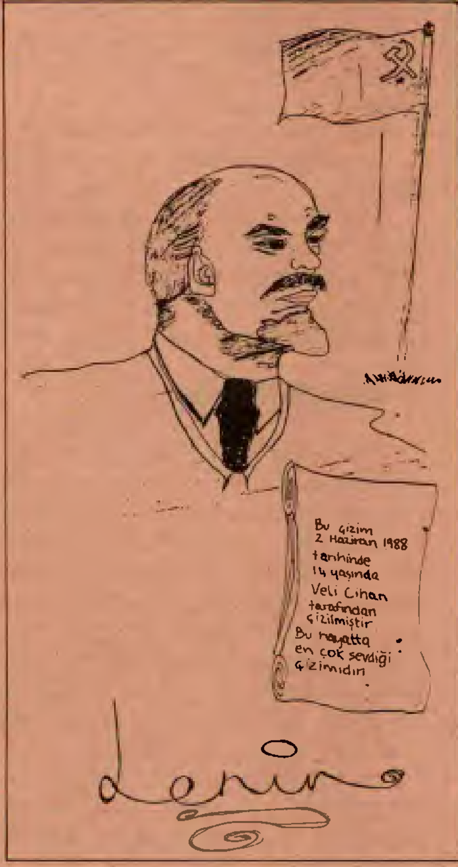
Yığınların yaratıcı gücüne inanç — işte Lenin'in çalışmalarının bu yanı, onun, kendiliğindenlik sürecini anlamasına ve proleter devrimi kanalına akıtmasına olanak sağladı.

DEVRİMİN DAHİSİ

Lenin devrim için doğmuştu. Devrimci patlayışların dahisi ve devrimci liderlik sanatının en büyük ustasıydı. Hiçbir zaman devrimci kabarmalar sırasında olduğu gibi kendini özgür ve mutlu hissetmezdi. Bununla Lenin'in her devrimci kabarmayı eşit olarak onayladığını, her zaman ve her koşulda devrimci patlayışlara taraftar olduğunu kastetmiyorum. Hiç de değil. Lenin'in öngörü dehasının, hiçbir zaman devrimci patlayışlar sırasında olduğu kadar tam ve kesin gözükmediğini söylemek istiyorum. Devrim sırasında kelimenin tam anlamıyla çiçek açardı, kahin olurdu, sınıf hareketlerini ve devrimin olası

zikzaklarını önceden haber verirdi, onları avucunun içinde gibi görürdü. Parti çevrelerinde şöyle denmesinin hatırı sayılır nedenleri vardı: "Lenin devrim akıntısında bir balık gibi yüzer."

Lenin'in taktik belgilerinin şaşırtıcı *netliği* ve devrimci planlarının "nefes kesici" *cesareti* buradan gelir.

Lenin'in bu yanının iki tane özellikle tipik olgusunu hatırlıyorum.

Birinci olgu. Ekim Devrimi'nden hemen önceki dönemdeydi. Milyonlarca işçi, köylü, asker, cephe arkasındaki ve cephedeki bunalımın etkisiyle barış ve özgürlük istiyorlardı. Generaller ve burjuvazi "sonuna kadar savaş" uğruna askersel diktatörlük için çalışıyorlardı. Sözde "kamuoyunun" ve sözde "sosyalist partilerin" tümü Bolşeviklere düşmandı ve onları "Alman ajanları" olarak görüyorlardı. Kerenski, bir ölçüde başarıya da ulaşarak, Bolşevik partisini yasadışılığa itiyordu. Avusturya-Almanya koalisyonunun hâlâ güçlü ve disiplinli orduları, bizim yorgun çözülen ordularımızı sıkıştırıyordu. Batı Avrupa "sosyalistleri", "tam utkuya dek savaş" uğruna kendi hükümetleriyle mutlu bir bağlaşık içinde yaşıyorlardı...

Böyle bir anda ayaklanma başlatmak ne demektir? Böyle bir koşulda ayaklanma başlatmak herşeyi riske atmak demekti. Fakat Lenin riskten korkmadı, çünkü peygamberce görüşüyle bir ayaklanmanın kaçınılmaz olduğunu ve kazanacağını gördü. Rusya'daki ayaklanmanın emperyalist savaşın sona ermesi için yolu döşeyeceğini, Batı'nın savaş yorgunu yığınlarını ayaklandıracağını, emperyalist savaşı iç savaşa dönüştüreceğini, bir Sovyet Cumhuriyeti devri açacağını, Sovyet Cumhuriyeti'nin tüm dünyada devrimci hareketin siperi olacağını gördü.

Lenin'in öngürüsünün daha sonra eşsiz bir tamlıkla gerçekleştiğini biliyoruz.

İkinci olgu. Ekim Devrimi'nin ilk günlerindeydi. Halk Komiserleri Sovyeti, (Hükümet-*İ.S.*) isyan eden genelkurmay başkanı general Duhonin'i çarpışmaları durdurmaya ve ateşkes için Almanlarla görüşmelere başlamaya zorlamaya çalışıyordu. Lenin, Krilenko (daha sonraki genel kurmay başkanı) ve ben, doğrudan telgrafla Duhorin'le pazarlık için Petrograd'daki Genel Kurmay Karargahı'na gittik. Duhonin ve Cephe Karargahı, Halk Komiserleri Sovyeti'ne boyun eğmeyi kategorik olarak reddediyordu. Subaylar tamamen Cephe Karargahı'nın hakimiyeti altındaydı. Askerlere gelince, Sovyet erkine düşman ordu örgütlenmesine bağlı ondört milyonluk bu ordunun ne diyeceğini kimse bilemezdi. Bildiğimiz gibi, zaten Petrograd'da askeri okul öğrencilerinin ayaklanması için için kaynıyordu. Üstelik Kerenski Petrograd üstüne yürüyordu. Telgraf başında bir an duraladıktan sonra Lenin'in yüzü aniden olağanüstü bir ışıkla aydınlandı. Bir karara vardığı açıktı. "Telsiz istasyonuna gidelim" dedi. "Bizim konumumuz iyidir. General Duhonin'i görevden alan, Krilenko yoldaşı yerine genelkurmay başkanı atayan özel bir emir çıkartacağız. Askerlere subayların üzerinden atlayarak sesleneceğiz. Generalleri kuşatmalarını, çatışmalara son vermelerini, Avusturyalı-Alman askerleriyle ilişki kurmalarını ve barış davasını kendi ellerine almalarını isteyeceğiz."

Bu "karanlığa doğru bir adımdı". Ama Lenin bu "adımdan" çekinmedi, tam tersine, onu hevesle attı. Çünkü ordunun barış isteğini ve önündeki her engeli yıkarak barışı kazanacağını biliyordu. Barışı kurmanın bu yönteminin, Avusturyalı — Alman askerleri üzerinde etki yapacağını ve istisnasız her cephede barış özlemini dolu dizgin koşturacağını biliyordu.

Burada da, Lenin'in devrimci öngörüsünün daha sonra son derece tam olarak gerçekleştiğini biliyoruz.

Dahilik kehaneti, yaklaşan olayların iç anlamını çabukça kavramak ve keşfetmek yeteneği — Lenin'in bu yanı, devrimci hareketin dönüm noktalarında doğru stratejiyi ve net bir hareket çizgisini saptamasını olanaklı kılardı.

---

* *İskra* ("Kıvılcım"), Lenin'in 1900 yılında kurmuş olduğu, bütün Rusya için ilk yasadışı gazete. Bu gazete, ekonomistlerin yenilmesinde, dağınık haldeki sosyal-demokrat gurupların birleştirilmesinde ve Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin İkinci Kongresi'nin hazırlanmasında kesin ve etkin bir rol oynadı.

Polis baskısından ötürü, çarlık Rusyası içinde bir devrimci gazetenin yayınlanması olanaksızdı. Daha Sibirya'da sürgündeyken, Lenin, yurtdışında bir gazetenin yayınlanması planını bütün ayrıntılarıyla uygulamaya girişti.

Lenin'in *İskra*'sının ilk sayısı 11 (24) Aralık 1900'de Leipzig'de çıktı. Bundan sonra Münih'te (Temmuz 1902'den sonra) Londra'da ve 1903 yazından başlayarak da Cenevre'de yayınlandı.

İskra'nın yazı kurulunda V.İ.Lenin, G.V.Plehanof, Y.O.Martof, P.B. Akselrod, A.N.Potresof ve V.İ.Zasuliç vardı. İlk günlerde sekreteri İ.G. Smdoviç-Leman idi. Daha sonra, 1901 ilk yazında N.K.Krupskaya, yazı kurulu sekreteri oldu. Krupskaya, aynı *İskra*'nın Rusya'daki sosyal-demokrat örgütlerle yazışmalarını da yönetiyordu. Lenin, fiilen yazı kurulu başkanı ve *İskra*'nın bütün eylemlerinin yöneticisiydi. *İskra*'da yazdığı yazılar, partinin kurulmasıyla, Rus proletaryasının sınıf mücadelesiyle ilgili bütün temel sorunları ve uluslararası alandaki belli başlı olayları da ele alır.

İskra'nın çizgisini benimseyen RSDİP gurupları ve komiteleri, St.Petersburg ve Moskova ve Samara da dahil olmak üzere, Rusya'nın birçok kentinde kuruldu.

İskra örgütleri, Lenin'in eğittiği profesyonel devrimciler tarafından kuruluyor ve onların yönetimi altında çalışıyordu (N.E.Bauman, İ.V.Babuşkin, S.İ.Gusef, M.İ.Kalinin, G.M.Kırjijanovski bunlar arasındaydı).

Lenin'in girişimiyle ve onun doğrudan katılmasıyla *İskra*'nın yazı kurulu, partinin program taslağını hazırladı (gazetenin 21. sayısında yayınlanmıştır) ve 1903 Temmuz-Ağustos'unda toplanan RSDİP İkinci Kongresi'ni düzenledi.

O zamana kadar Rusya'daki yerel sosyal-demokrat örgütlerin çoğunluğu *İskra* ile ilişki kurmuşlardı. Onun taktiklerini, programını ve örgütlenme planını benimsiyorlar ve *İskra*'yı yol gösterici organ olarak kabul ediyorlardı. İkinci Kongre, özel bir kararla, onun partiyi kurma uğrundaki mücadelede oynamış olduğu önemli rolü kaydetti ve *İskra*'yı RSDİP'nin merkez organı olarak kabul etti.

İkinci Kongre, Lenin, Plehanof ve Martof'u, *İskra*'nın yazı kurulu olarak seçmişti. Eski altı yazı kurulu üyesinin yazı kurulunda kalması gerektiğinde direnen Martof, kongrenin kararlarına karşın, *İskra* yazı kurulunda çalışmayı kabul etmedi ve gazetenin 45-51. sayıları Lenin ve Plehanof tarafından yayınlandı. Bundan sonra Plehanof, menşeviklerden yana bir tutuma büründü ve parti kongresinin görevden uzaklaştırmış olduğu bütün eski menşevik yazı kurulu üyelerinin kurula alınmalarını istedi. Lenin, buna razı olmadı ve 19 Ekim (1 Kasım) 1903'te yazı kurulu üyeliğinden çekildi. Merkez Komitesi'ne seçildi ve menşevik oportünistlere karşı buradan mücadele etti. *İskra*'nın 52. sayısını tek başına Plehanof yayınladı. 13 (26) Kasım 1903'te kendi başına hareket eden ve kongreye meydan okuyan Plehanof, eski menşevik üyeleri yazı kuruluna aldı. *İskra*'nın 52. sayısından itibaren menşevikler, *İskra*'yı kendi organları haline getirdiler. Artık bolşevik eski-*İskra*'nın yerini, menşevik yeni-*İskra* almıştı.

** *Bolşevik Konferansı,* Finlandiya'da Tammerfors'da 25-30 Aralık 1905 tarihinde yapıldı. Devrimci gelişmeler (demiryolu işçilerinin grevi ve silahlı Moskova ayaklanması) nedeniyle yapılamayan, Merkez Komitesi'nin planladığı ve çağırdığı olağan parti kongresi yerine toplandı. Konferansa 26 Bolşevik örgütün delegeleri katıldı. Lenin güncel durum ve tarım sorunu üzerine raporlar sundu. Konferans Lenin'in yazdığı "Tarım Sorunu" ve "Partimizin Yeniden Örgütlenmesi" karar tasarılarını onayladı. Parti birliğinin yeniden sağlanmasından yana tavır koydu. Bolşevik ve Menşevik pratik merkezlerinin ve merkez organlarının eşitlik temelinde birleşmelerini, Birleşik Merkez Komitesi'nin bir birlik kongresi çağırmasını kararlaştırdı. Konferans Duma (Çarlık Rusyası'nda parlamento-*İ.S.*) konusunda alınacak tavrı tartıştı ve Birinci Duma'nın boykot edilmesini kararlaştırdı. İlgili karar, Lenin'in de katıldığı bir komitece yazıldı. Konferans, Moskova ayaklanması başladığı için, Lenin'in önerisi üzerine çalışmalarını kısa kesti ve delegeler ayaklanmada yer almak üzere Rusya'ya döndüler.

Konferans kararları, Merkez Komite tarafından broşür biçiminde *Molodiya Rossiya*'nın *(Genç Rusya)* 1. sayısında yayınlandı.

*** *Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin (RSDİP) Dördüncü (Birlik) Kongresi,* Stokholm'de 23 Nisan-8 Mayıs 1906 tarihinde toplandı.

Kongreye 57 yerel parti örgütünü temsilen 112 oy hakkı olan delege ve 22 söz hakkı olan delege katıldı. Öteki katılanlar değişik ulusal sosyal demokrat partilerden katılan delegelerdi: Polonya ve Litvanya sosyal demokratlarından, Bund'dan ve Letonya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nden üçer, Ukranya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi ve Fin İşçi Partisi'nden birer delege, Bulgar Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nden bir temsilci. Bolşevik delegeler arasında şunlar vardı: M.V.Frunze, M.İ.Kalinin, N.K.Krupskaya, V.İ.Lenin, A.V.Lunaçarski, F.A.Sergeyef (Artyom), S.G.Şahnıyan, İ.İ.Skvortsov-Stepanof, J.V.Stalin, K.Y.Varaşilof ve V.V.Vorovski.

Kongrenin gündemindeki ana konular, tarım sorunu, güncel durumun ve proletaryanın sınıf hedeflerinin değerlendirilmesi, Duma'ya karşı tavır ve örgütlenme sorunlarıydı. Her konuda Bolşeviklerle Menşevikler arasında sert tartışmalar çıktı. Lenin, tarım sorunu, güncel durum, Duma seçimlerinde izlenecek tavır, silahlı ayaklanma ve öteki konularda raporlar sundu ve konuşmalar yaptı.

Çok küçük olmakla birlikte Menşeviklerin Kongre'deki çoğunluğu, kongrenin niteliğini belirledi. Kongre birçok konuda (tarım programı, Duma'ya seçimler vb.) Menşevik karar tasarılarını onayladı. Kongre, tüzüğün, parti üyeliği konusundaki 1. maddesini Lenin'in önerdiği biçimiyle değiştirdi. Polonya ve Litvanya sosyal demokrat örgütlerinin, Letonya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin RSDİP'e üye olmasını kabul etti ve Bund'un üyelik koşullarını belirledi.

Kongre'de, üç Bolşevik, yedi Menşevikten oluşan bir Merkez Komitesi ve Merkez Organa Menşevik bir yazı kurulu seçildi.

Lenin, Kongre çalışmalarını *RSDİP*'nin Birlik Kongresi Üzerine Rapor broşüründe inceledi.

**** *RSDİP'nin Beşinci Kongresi* Londra'da 13 Mayıs-1 Haziran 1907 tarihleri arasında toplandı. Kongreye oy ve söz hakkı olan toplam 336 delege katıldı. Bunlardan 105'i Bolşevik, 97'si Menşevik, 57'si Bund'dan, 44'ü Polonyalı, 29'u Letonyalı ve 4'ü "hizipsiz"di. Bolşevikler Polonyalılar ve Letonyalılarca desteklendiler ve sağlam bir çoğunluk oluşturdular.

Kongre'de 1) Merkez Komite Raporu, 2) Duma gurubunun ve örgütünün raporu, 3) burjuva partilerine karşı tavır, 4) Duma, 5) işçi kongresi ve parti-dışı işçi örgütleri, 6) sendikalar ve parti, 7) partizan eylemleri, 8) işsizlik, ekonomik bunalım ve lokavtlar, 9) örgütsel sorunlar, 10) Stuttgart'daki Enternasyonal Kongre (1 Mayıs, militarizm), 11) orduda çalışma, 12) serbest madde konuları gündemi oluşturuyordu. Gündemdeki en önemli nokta, burjuva partilerine karşı tavır konusunda Lenin'in sunduğu rapordu. Bütün ilkesel konularda Bolşevik karar tasarıları kabul edildi. Seçilen Merkez Komite 5 Bolşevik, 4 Menşevik, 1 Letonyalı ve 2 Polonyalı sosyal demokrattan oluşuyordu. Yedek üyeler de şöyleydi: 10 Bolşevik, 7 Menşevik, 3 Polonyalı ve 2 Letonyalı sosyal demokrat.

Kongre Bolşeviklerin Menşeviklere karşı tam utkusuyla kapandı.

GERÇEKLER DEVRİMCİDİR

Sovyetler Birliği'nde Gorbaçof yönetiminin ekonomide, iç ve dış siyasette aldığı tutum, bunun hem SSCB ve öteki sosyalist ülkeler, hem de emperyalist ülkeler açısından ne gibi sonuçlar yaratacağı konusu, devrimci Marksistler kadar uluslararası emperyalist basının da en çok ilgilendiği konular arasında yer alıyor.

Emperyalist basın, emperyalizmin güçlü konumuna yaslandığı ve kollaması gereken sorunlar zayıf halkalardaki basının kolladıklarından farklı olduğu için, Gorbaçof'un *perestroyka*'sinin ve *glasnost*un gerçek niteliği üstüne oldukça açık konuşuyor. Hatta, reformların emperyalizm açısından "ne anlama geleceği, işlerin kendilerinin istediği yönde gidebilmesi için Gorbaçof'un neyi yapıp neyi yapmamaması gerektiği" üzerine, "samimi" bir üslupla akıl da veriyor. Bir yandan, Gorbaçof'un "reformlarını pohpohluyor, kendi yandaşlarına onların gerçek niteliklerini anlatıyor. Bir yandan da "yetmez" diyerek, Sovyet yönetimini "bir ileri adım daha"(!) atması için sıkıştırıyor.

Bu nedenle, emperyalist basının, dünya burjuvazisince ciddiye alınan yayınlarında, Gorbaçof'un *perestroyka*'sı üstüne birçok önemli veri bulabilmek *bugün* daha olanaklıdır. Kaldı ki, bu haberlerin büyük bir kısmı, emperyalist basının, doğrudan Sovyet kaynaklarından aldığı haberlerdir. Bunlar, Gorbaçof reformlarının bir ürünü olarak, Sovyetler'de hem parti basını hem de yeni ortaya çıkan gazete ve dergiler tarafından habire yayınlanıyor.

Türk basınına gelince durum farklıdır. Türk burjuva basını, uzunca bir süredir, anlamlı bir suskunluk içindedir. En "babayiğit" liberal gazete *Cumhuriyet*'te bile, bırakın Gorbaçof reformlarının "ayrıntıları" ve gerçek niteliği üstüne haber-yorumları, emperyalist basında yer alan yazı ve haberler bile yayınlanmıyor. Yayınlansa bile haber kuşa çevrilerek yayınlanıyor, olayın özü saptırılıyor. (Gorbaçof'un BM konuşmasının verilişi buna güzel bir örnektir.) Dahası, Türk basını, emperyalist basını "yanılıyorlar" diye de eleştiriyor.

Türkiye'de burjuva basının en önemli işlevlerinden biri, işçi sınıfını ve emekçileri gerçek yaşamdan *habersiz* bırakmaktır. Burjuva basın, bunu tam yapamadığı yerde, "desinformasyon" diye bilinen, "yanlış haber verme, çok mecbur kaldığında doğruları tahrif edip budayarak verme" yöntemini sık sık uygular. Gorbaçoflarla (ve onun Türkiye'deki çömezleri olan Yağcılarla) ilgili olarak takınılan tutum bunun anlatımıdır.

Örneğin *Cumhuriyet* siyasal alanda yumuşama, liberalleşme, "esnekleşme" konularında Gorbaçof'u Türkiyeli solculara örnek gösteriyor, övüyor. Gorbaçof'un ekonomi alanında yaptığı somut işleri ise özenle saklıyor. Çünkü bunlar ANAP'ın yaptıklarından pek farklı şeyler değildir. En sıradan solcunun bile sert tepki duyacağı şeylerdir.

Burjuvazinin emperyalist ülkelerdeki gibi geniş bir manevra alanına sahip olmadığı, toplumun siyasal ve ekonomik bunalımla çalkalandığı, en önemlisi, devrimin pencereden baktığı Türkiye'de, burjuva basın buna *mecburdur.* Hem Gorbaçof yönetiminin uygulamalarını "işte solculuk budur" diye propaganda edecek. Hem de, bu uygulamaların - emperyalist basında açıkça ele alınan - gerçek niteliği ve sonuçları hakkında okuyucularını bilgilendirmeyecek. Legalist, reformist, sınıf işbirlikçisi görüşlere *itibar kazandırabilmek için*, burjuvazinin başka şeylerin yanısıra, bir de bunu yapması *gerekiyor.*

Legal "sol" dergilerin tutumuna gelince, bunların ezici bir çoğunluğu, Gorbaçof şakşakçılığı yapmaktan gerçek gelişmeler hakkında haber vermeye zaman "bulamıyor"! Bunlardan bazıları, Gorbaçof'un "Marksizmi modern koşullara uyarladığı" biçimindeki sahtekarlıklarına teorik kılıf uydurmaya çabalıyorlar. "Yeni düşünce" adı verilen uluslararası burjuva işbirlikçiliğine Türkiye'de taban bulmak için çırpınıyorlar.

İşçinin Sesi, hain Gorbaçof'ların işçi sınıfı ve devrim düşmanı görüşlerini daha iyi sergilemeye, bu konuda varolan boşluğu doldurmaya kararlıdır. Bu amaçla, Sovyet basınında ve emperyalist basında Gorbaçoflar ve *perestroyka* üstüne yayınlanmış çeşitli haber ve yazıları, tümüyle ya da kısaltarak, zaman zaman gazetemizde yayınlayacağız. Bu sayımızda, hem Sovyet basınından hem de emperyalist basından çevirdiğimiz çeşitli haber ve yorumları, kendi giriş bölümlerimizi başlığın hemen altında, koyu renkli puntoyla ayrıca vererek olduğu gibi yayınlıyoruz. Çift tırnak içinde verilen başlıklar orijinal başlıklardır.

Sorunun çözümü aktif yığın demokrasisi ve altyapıda atılımdır

R. Yürükoğlu yoldaş, SBKP 26. Kongresine sunulan MK Raporu'nu, Ocak 1982 tarihinde yayınlanan *Yaşayan Sosyalizm* kitabında değerlendirmişti. Yoldaşımız, bu kitapta, Sovyet tarımının durumunu ele alırken, ekonominin bu alanındaki sorununun asıl olarak - sosyalist üretim ilişkilerinin az gelişmiş bir yapı üstüne oturtulduğu Sovyetler'de — tarımın altyapısının geriliğinden kaynaklandığını örnekleriyle açıklamıştı. Yoldaşımız, yıllar sonra, Gorbaçof yönetiminin Sovyet toplumundaki sorunları değerlendirişini eleştirirken de, asıl sorunun *siyasal* olduğunu yinelemiş, Sovyet toplumunda aktif yığın demokrasisi gereksiniminin iyice yakıcılaştığını vurgulamıştı.

Gorbaçof yönetimi ise, sorunu sosyalist üretim ilişkilerinin kendisinde görerek, önce tarımda sonra da endüstride özel mülkiyet ve özel teşebbüsü palazlandıran, kapitalist üretim ilişkilerini geliştirici uygulamalar başlattı. Bu, sorunu çözmekten uzak kaldığı gibi, tarımda kurulu sistemi çorbaya döndürdü. Sonuçta, Sovyetler'in 1988 yılı tarımsal üretimi 1987 rakamlarının bile gerisine düştü.

Aşağıda, yoldaşımızın *Yaşayan Sosyalizm* kitabının konuyla ilgili bölümünü ve Sovyetler'de güncel olan yiyecek sorunu hakkında uluslararası basında çıkan ve komünistlerin görüşlerini bir kez daha doğrulayan dört küçük haberi bazı kısaltmalarla yayınlıyoruz.

YAŞAYAN SOSYALİZM'DE NE DEMİŞTİK?

Sovyetler Birliği petrolde, çelikte, çimentoda, kimyevi gübrede, buğdayda, pamukta, elektrik ve dizel lokomotiflerinde, *üretim miktarı* olarak dünyanın öteki ülkelerini geride bırakmıştır. Sovyetler Birliği, dünyada en çok makina envanteri olan ülkedir, en çok sayıda makinaya sahiptir.

Bunlar çok sevindirici gelişmelerdir... Ancak, Sovyetler Birliği'nde devrim olduğunda ülkeyi kapitalizm bir uçtan bir uca iyice yoğurmamış olduğundan ve yeni insan da kolay yetişmediğinden bu ençok sayıdaki makina, aynı verimle kullanılamıyor... Ekonomi, (ileri kapitalist ülkelere göre-*İ.S.)* daha verimsiz, daha çok israf var...

(...)

1976 yılında düzenlenen bir seminerde, Sovyetler Birliği'nin pekçok bölgesinde, et, süt, yumurta bulmada güçlük çekildiğini söylediğimde birçok yoldaş inanmamıştı. Rapor (26. Kongre Raporu-*İ.S.)* bu gerçeği dile getiriyor. Son 10-15 yıl içinde yiyecek üretiminin sürekli artmasına karşın, "her cumhuriyette ve her bölgede durumun tam farkında olan Parti Merkez Komitesi ve Politik Bürosu, *nüfusun yiyecek gereksinimini karşılamada güçlüklerin hâlâ varolduğunu* görmektedir"(abç) diyor.

(...)

Tarımda üretimi, üretimde verimliliği ve niteliği artırabilmek, genel olarak ülkenin, özel olarak tarımın altyapısıyla doğrudan bağlıdır. Bunların olabilmesi ve üretilenlerin de halka ulaşabilmesi için en başta, raporun kullandığı deyimle "yol ağı" gerekir. Yol da yetmez, yine raporun deyimiyle "güvenilir ulaşım", yani hızlı, düzenli, soğutmalı ulaşım gerekir. Silolar, depolar, soğutucular, paketleme ve yükleme istasyonları gerekir. Bunları yapabilmek, ülkenin genel gelişme düzeyiyle yakından bağlıdır.

Örneğin, size İngiltere'nin rastgele bir köyünü seçerek anlatayım. Sovyet köylerini de, bizim köylerimizi de oldukça biliyorum. İngiltere, ekonomik yönden gerileyen, gelişme hızı düşük, oldukça ciddi bunalım yaşayan bir emperyalist ülkedir. Genel gelişme düzeyi ve yaşam standartları birçok ülkeden geridir. Buna karşın, bu köyde tümü asfalt beş küçük, bir büyük, altı yol vardır. Elektrik, havagazı, kanalizasyon, telefon, televizyon, sabahları süt ve gazete dağıtımı, bir postahane, üç bakkal, bir manav, bir bahçe gereçleri satan dükkan, bir evlere donmuş et dağıtan mezbaha, bir ilkokul, bir ortaokul, bir benzinci ve oto tamircisi, bir büyük tarım ilaçları fabrikası, iki birahane var. Az gelişmiş bir ülkede başlayan sosyalizm için bu düzeye ulaşmak, *doğru siyaset, yoğun çalışma, toplumsal bilinç ve zaman işidir.*

Aynı konuyla ilgili olarak bir de raporu dinleyelim:

"Bugün bile tarımsal üretimin hacmi, nüfusa çok çeşitli yiyecek maddesinin arzında gözle görülür bir iyileşmeyi olanaklı kılar. Son beş yıllık dönemde, örneğin *kişi başına yıllık ortalama meyve ve sebze tüketimi, bunların üretiminden çok daha yavaş büyüdü. Bu büyük ölçüde kayıplardan kaynaklanmaktadır.*"(abç)

Bu ne demektir? Aynen bizim ülkemizde olduğu gibi meyve ağacın altında, sebze bostanda çürüyor, pazara, halka götürülemiyor. "Çok daha" diyor, ki böyle derece belirten sıfatlar pek kullanılmıyor. Bu çok önemli bir noktadır. Ne kapitalizmle, ne sosyalizmle ilgisi olmayan bir durumdur. Az gelişmişlik derken neleri kastettiğimiz bununla daha iyi anlaşılır. Ülke komünizmin maddi-teknik temelini kuruyor ama meyvesini, sebzesini Kafkas'ta yetiştirirken Moskova'da kolayca satamıyor. Sovyetler Birliği böyle geri bir yerden kalkıp geliyor. Kolay değil ve bu tarihsel geriliğin getirdiği çok çeşitli eksiklik, bozukluk, çarpıklık var. (R. Yürükoğlu, *Yaşayan Sosyalizm*, Ocak 1982, s.32, 37-40)(abç)

SORUN ÖZEL GİRİŞİMCİLİĞİN OLMAMASI DEĞİL Kİ?

Gorbaçof, birçok konuşmasında, Sovyet tarımında ana sorun olarak, sosyalist mülkiyet ilişkilerini gösteriyor. Ona göre, üretim artışına ve üretim verimliliğinin geliştirilmesine kayıtsız kalan tarım işçilerinin "topraktan ve üretim araçlarından *kopması*", kırsal nüfusun "*toprağın efendisi* olmaktan çıkarılarak gündelikçi işçilere dönüştürülmüş" olması, yiyecek sorununun bir türlü çözülememesinin temel nedenidir.

Dünyaya Marksizmin priz-

(Devamı 12. sayfada)

(Baştarafı 11. sayfada)

masından bakmadığı için, soruna doğru teşhis koyamayan Gorbaçof'un çözüm önerisi de (tarımda ve hatta endüstride özel mülkiyetin, özel teşebbüsün geliştirilmesi ve dahası, egemen kılınması) aynı ölçüde Marksizm-dışıdır. Gorbaçof'a alkış tutan emperyalist basın bile sosyalist tarımdaki sorunların gerçek kaynağını, parlak denebilecek değerlendirmeler yaparak görmektedir. *Time*'ın aşağıdaki haber-yorumu bunun örneğidir. Burada yer alan veriler, Gorbaçof'u değil komünistleri doğruluyor.

Sovyetlerde alışverişe çıkan halk, devlet yiyecek mağazalarının onbeş yıldır görülmemiş ölçüde çıplak kaldığını söylüyor. Aynı zamanda, rafların kaliteli çiftlik ürünleriyle dolduğu, ama ürünlerin yurttaşların karşılayamayacağı yüksek fiyatlarla satıldığı özel pazarların ve kooperatiflerin hızla çoğalmasına karşı tüketicilerde tepki *yükseliyor.* Devlet mağazasında kilosu 2 rubleye (1,5 dolara) satılan armut, açık pazarda 20 rubleden fazlaya (16 dolara) satılıyor...

Sovyet tarımında yanlış olan ne? Batılı analizciler, hemen hemen herşey, diyorlar. *Sorunlar listesinde, çiftlik işçilerinin düşük verimi, gübre ve ilaçlamanın yanlış kullanılması, 1987'de yüzbin traktörün atıl kalmasına neden olan yedek parça sıkıntısı, kötü depolama koşulları, işleme araç-gereci kıtlığı, süt ve meyve gibi bozulabilir ürünleri taşımak üzere soğutuculu kamyonların hemen hemen hiç olmaması, kırlarda ilkel bir yol sistemi ve çiftlikle satış tezgahı arasındaki yığınsal kayıp yer alıyor.* Ayrıca çiftçilerin, neyin ne zaman, nerede, ne miktarda yetiştirileceğine ve ne fiyatla satılacağına karar verecek olan bürokratlarla baş etmeye çalışması da eşit ölçüde zararlı oluyor...

En berbat sorun, *dağıtım* sorunudur...

Moskova'nın büyük sorunları var. Kentin 9 milyon sakini, yiyeceklerini çevredeki 130 bölgesel devlet çiftliğinden ve kollektif çiftlikten sağlıyor. Ancak, hasat araç ve gereçlerinin *verimsizliği* ve *ürünün açıkta bırakılması* nedeniyle, kayıp oranı, daha çiftliği terketmeden %10-15 oluyor. Çiftliklerde depolama, silolama kolaylıkları *olmadığından,* ürün doğrudan başkente gönderiliyor. Burada, ek bir %10'luk bölümün, insan kullanımı açısından yararsız hale geldiği ve hayvanlara verilmek üzere kıra yollandığı tahmin ediliyor. Kente gelen ürün, burada Moskova'nın 23 antreposunda 3 ile 9 ay arasında *bekliyor.* Burada da %10-20'si *çürüyor.* Kalan ürün en sonunda, devletin sayısı 400'ü bulan manav dükkanlarına sevkediliyor...

Pravda, geçen yıl yumurtaların % 25'inin *koktuğunu,* 2900 ton et ve et mamülünün ve 1200 ton şekerin tüketiciye satılacağı raflara *hiç ulaşmadığını* yazıyor...

Tarımın ulusal kaynakların kanını emmesi sürpriz değildir. 1987 yılında tarımsal mallara verilen sübvansiyon miktarı 100 milyar dolar, ulusal bütçenin %15'ini buldu... (*Time,* 21 Kasım 1988)(abç)

DAĞITIM SİSTEMİNDE KÖKLÜ DEĞİŞİKLİK GEREK

Sovyetler'deki kimi bilim adamları da, yiyecek sorununda tutulması gereken ana halka konusunda doğru yaklaşımların ipucunu veriyorlar.

Sovyet basını dikkatini, müzminleşmiş bir sorun olan meyve ve sebze sağlanmasına topladı. Basındaki tahminlere göre, kollektif çiftliklerden dükkanlara gelinceye dek meyve ve sebzenin %20-%50'si *telef oluyor.*

Merkezi Matematik ve Ekonomi Enstitüsü'nden Prof. V. Kiselyef'in bu konudaki görüşü, *dağıtım sisteminde köklü değişiklikler gidilmeden* tarımsal üretimi artırmanın anlamsız olduğu yönündedir... (*The Financial Times,* 13 Ocak 1989)(abç)

DAĞITIMIN ÖRGÜTLENMESİ BİR SORUNLAR YUMAĞIDIR

Dağıtım sorunları, özel girişim eksikliğinden değil, komünist örgütlenmenin yetkinleştirilememesinden kaynaklanıyor.

Binlerce ton ithal tahıl ve şekerin Odesa limanında demiryollarının yetersiz örgütlenmesi nedeniyle geciktiği açıklandı. Ve meyve ve sebzelerin *en az %30'unun,* gecikmeler ve malların dükkanlara teslimindeki verimsizlikler nedeniyle çürüdüğü belirtildi.

Halk Denetim Komitesi'nin bir raporunda,... 266 bin ton tahılın, taşıyıcı vagonların eksikliği nedeniyle aralık ayının ikinci yarısına kadar Odesa limanında tutulduğu bildirildi. Bu yükü boşaltmak üzere 6000 vagonun hazırlanması zamanında *örgütlenmemişti...* Aynı durum şekerde de söz konusudur. (*The Financial Times,* 14 Ocak 1989) (abç)

PERESTROYKA ALTINDA TARIMSAL ÜRETİM DÜŞTÜ

***Perestroyka*'nın özel girişimci, kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesini körükleyen uygulamaları, Sovyet tarımında ciddi bir kaos yarattı. *Perestroyka*'cıların eski sistemi çökertmesi nedeniyle, 1988 yılında tarımsal üretimde ciddi bir düşme oldu.**

Sovyet yetkilileri, geçen yıl tarımsal üretimin, 1987 yılından 16 milyon ton *daha az,* bu yılın plan hedefinin de *çok altında kalan* bir miktarla, 195 milyon ton olarak gerçekleştiğini açıkladı...

Başlangıçta 1988 yılının, *perestroyka*'nın ilk elle tutulur sonuçlarının üretileceği bir yıl olacağı düşünülmüştü. Bunun yerine, yükselen enflasyondan ve berbat bir bütçe açığından idari karmaşaya, halkın palazlanan kooperatif hareketine daha da çok içerlemesine kadar uzanan bir felaketler dönemi oldu. Herşeyden öte, bir yokluklar yılı oldu. (*The Independent,* 17 Ocak 1989)(abç)

Gorbaçof'un y lu kapitalist y ldur

Gorbaçof, SBKP 19. Konferansı'na sunduğu raporda, "bireysel çıkarın" ve "mal sahibi olma yaklaşımı"nın geliştirilmesinin gerekliliğinden söz etmişti. Söylediklerini yerine getirmediğini söyleyemeyiz. Gerçekten Gorbaçof, *perestroyka* uygulamalarıyla, tarımda *ve endüstride* özel mülkiyet ve özel teşebbüsün geliştirilmesi yönünde ciddi (ve aynı ölçüde sosyalist üretim ilişkilerine zarar veren) adımlar attı. Ancak, en başta da söylediğimiz gibi, Gorbaçof reformlarının "liberal", "özgürlükçü"(!), "demokratik"(!) özellikleri olduğunu tekrarlayarak propaganda yapan Türk burjuva basını, *perestroyka*'nın bu yönü hakkında ağzını bile açmak istemiyor. Oysa emperyalist basın, Gorbaçof'a olanca desteğini verirken, kendi saflarındaki "kuşkucu" kesimleri ikna edebilmek amacıyla, Gorbaçof'un uygulamalarının *gerçek niteliği* üstüne oldukça ayrıntılı açıklama ve yorumlar getiriyor. Bunlardan bazılarını aşağıda veriyoruz.

TARIMDA GORBAÇOF'UN YOLU

Gorbaçof'un "cesur" planı, devlet ve kollektif çiftlikleri yüzbinlerce küçük parçaya bölerek, yaratmaya çalıştığı burjuvaziye, *pratikte* özel mülkü sayabileceği üretim araçları sağlamayı hedefliyor.

Gorbaçof, geçen ay, kendi ekonomik yeniden yapılanma programının ülkenin 50 bin kollektif ve devlet çiftliğine de genişletilmesini önererek, tarım cephesinde hayati önem taşıyan girişimi *nihayet* yaptı. Merkez Komitesi'nin tarım üzerine düzenlediği, çiftlik menecerleriyle ileri gelen partililerin katıldığı konferansta Gorbaçof, çoğu yurttaşın uzun bir süredir bildiği birşeyi açıkça ilan etti. (Ona göre) kayıtsızlık gösteren ve verimsiz tarım işçileri "topraktan ve üretim araçlarından *koptu. Onları toprağın efendisi* olmaktan gündelikçi işçilere döndürdük." Gorbaçof, üreticiliği artırmak üzere, toprağın, hayvanların ve makinaların çiftçi ailelere ve tarım işçisi guruplarına kontratla kiralanmasına (*"leasing"*) dayalı uygulamanın iki yıllık bir pilot dönem için *bütün ülkeye genişletilmesinden yana.* Konferansta, "görüşümüz o ki, bütün tarım, tarımın tamamı *bu yolu* izlemeli" dedi.

Eğer Gorbaçof planı uygulanırsa, bu, Sovyet tarımının, 1930'ların başından bu yana yaşayacağı en kapsamlı yeniden yapılanma olacak. 1930'ların başında Jozef Stalin kırda zorunlu kollektifleştirmeye gitmiş, *kulak* olarak bilinen varlıklı yüzbinlerce köylüyü iç sürgüne yollamıştı... Gorbaçof'un reform programı, bütün kollektif ve devlet çiftliklerini feshetmemekle birlikte, onları etkin biçimde, ailelerin ve işçi guruplarının devletten 50 yıl süreyle kiralayıp *kendi kârları için* çalıştırabileceği *küçük parsellere bölecek..* (*Time,* 21 Kasım 1988)

SOVYET EKONOMİSİ GELECEKTE NASIL GÖRÜNECEK?

Dünya burjuvazisinin ciddi yayın organlarından *The Economist,* özde Gorbaçof'u yürekten destekliyor. Bununla birlikte, çok önemli bir konuya parmak basmadan edemiyor ve Sovyetler'de kırsal nüfusun "köylü" değil, "kollektifleştirilmiş kırsal proletarya" olduğunu (ki doğruya yakın bir görüştür) yazıyor. Gorbaçof'u, başını betona çarpma olasılığına ve kapitalizme geri dönmenin zorluklarına karşı uyarıyor. Yükselme eğilimi gösteren toplumsal muhalefete dikkatini çekiyor.

Komünistler ise, aynı gerçekten yola çıkarak, geriye değil *ileri* adım atılması, tarımda sosyalist üretim ilişkilerinin daha da yetkinleştirilmesi, özel mülkiyetin daha da tasfiye edilmesi gereğine işaret ediyorlar. Komünistler çözüm yolunu, teknik ve örgütsel planda alt-yapının ve siyasal planda ise aktif yığın demokrasisinin geliştirilmesinde, Sovyet toplumunun komünizme doğru ilerletilmesinde ana halkalardan olduğunu vurguluyorlar.

Geleceğe bakın, Sovyet ekonomisi şöyle görünecektir: Ekonominin yüzde 30 kadarı *özel teşebbüs* olacak, ama *ideolojik nedenlerden ötürü kooperatif sektör olarak adlandırılacaktır.* Devlet, ekonominin geriye kalan yüzde 70'i üstündeki denetimini bir çeşit hisse senedi ihracı ve kollektif kiralama yoluyla azaltmış olacaktır. Ekonominin yalnızca yüzde 15'i, esas olarak savunma endüstrisi ve başka bazı kilit endüstriler, merkezden idare edilecek, geri kalanı - vergiler ve başka merkezi denetim mekanizmalarıyla yoğun olarak etki altında tutulan -*pazara tabi* olacaktır. Rusya, konvertibiliteyle birlikte, dış ticarete ve yabancı sermaye yatırımına alabildiğine açık olacaktır.

Bu tam resmi bir görüş değil, radikal Sovyet ekonomisti Nikolay Şmelef'in görüşüdür. O yalnızca, Mihail Gorbaçof'un uygulamalarını *mantıksal, radikal sonucuna* götürüyor. *Güzel bir manzara.* Sorun oraya varmada.

Kuyrukta bekleşen ortalama Rus için, *perestroyka,* şimdiye dek acıdan başka birşey *getirmedi.* Yokluklar, özel muamele gören Moskova'da bile daha da arttı. Enflasyon açığa çıktı, resmi olarak yüzde 6-8 oranında olduğu bildiriliyor ve yükseliyor. Bu, oldukça dengeli fiyatlara alışmış olan Rusları dehşete düşürüyor. Bu durumdan Brejniyef'in sorumlu olduğunu, bugün devletin maliyesinin içinde bulunduğu kargaşanın temellerinin onun döneminde atıldığının söylenmesi, onları teskin *etmiyor.*

(...)

Devlet endüstrisinin kımıldamaması karşısında Bay Gorbaçof, giderek artan bir telaşla, *perestroyka* adına gösterilebileceği, özellikle dükkanları doldurmaya yarayacak birşeyler bulmak üzere, ekonominin öteki kesimlerine baktı. Tarımda, çiftçileri bir kez daha "toprağın efendisi" yapmak için, cesurca, süresi 50 yıla kadar çıkan kiralama fikrini tercih etti. Bu görüşe karşı direnç yalnızca bürokratlardan gelmiyor, çiftçilerin kendisinden geliyor. *Rusya kendi köylülüğünü kollektifleştirmiş, bir kırsal proletaryaya dönüştürmüştü. Bunlar, kiralama teklifini Çin'deki gibi bir ilgiyle karşılamıyorlar.*

Bay Gorbaçof *özel teşebbüsün özendirilip ilerletilmesinde* belli başarılar elde etti. Kooperatifler üzerine liberal yasanın altı ay önce kabul edilmesinden bu yana, kooperatiflerin sayısı 50 bine ulaştı. Bunlar, tüketim maddelerinden hizmetlere dek her tür boşluğu doldurmaya başladılar. Ama aynı zamanda, yüksek fiyatlar koydukları ve yüksek kazanç elde ettikleri için yaygın tepki topladılar. Marks'la büyüyen birçok Rus için, bunlar *suistimal, rüşvet ve sömürü* kokusu yayıyor. (*The Economist,* 14 Ocak 1989)(abç)

LENİN VE "KİRALAMA"

Bu yazı, Gorbaçof yönetiminin, yüce Lenin'in adının arkasına gizlenerek gerçekte yaptığı sahtekarlıkları, sosyalizm düşmanı uygulamaları, emperyalist ağızdan güzel sergiliyor. Ve yalan gerekçeler de verse, işçilerin kiralama denilen kapitalist yönteme karşı çıktıklarını itiraf ediyor.

Lenin, NEP uygulamasının proletaryanın diktatörlüğünü iyice güçlendirebilmek için "sonra geri alınacak bir ödün" olduğunu özellikle vurgulamış ve bu ödünü, siyasal düzeyde proletaryanın egemenliğini iyice artırmaya, merkeziliği iyice geliştirmeye yönelik kararlarla *birlikte* uygulamaya geçirmişti. Gorbaçof ise, hem devlette işçi sınıfını erkten uzaklaştıran önlemler getiriyor, hem de kapitalizmi geri getirmeye yönelik uygulamalar başlatıyor. Lenin adını, kendi sahtekarlığını perdelemede kullanmaya çalışıyor.

Eğer Rusya'da yeni bir reformu özendirmek istiyorsanız, Lenin'in sizin yanınızda olması yardımcı olur. Bugünün reformcuları, Lenin, diyorlar, "kollektif kiralama" görüşünden hoşlanmıştı. Bu *perestroyka*'nın en son modasıdır.

Kiralama görüşüne göre, bir gurup işçi ya da tüm fabrika devletle bir kira kontratı (*lease*) imzalıyor, kontrat süresi içinde

devlete sabit ödemeler yapmayı üstleniyor ve bundan sonra kendisine ne kadar kâr kaldıysa onu istediği gibi dağıtmada serbest kalıyor...

Bay Valeri Rutgaizer'e göre Moskova çevresinde en az 100 bin kişiyi istihdam eden ve kontrat esasına göre çalışan 500 işletme var. Kendisi, kiralamanın önde gelen özendiricilerinden olup, görüşlerini Oxford'da yapılan, "çalışanların mülkiyeti" konulu bir konferansta açıkladı. Kiralamanın öncüleri küçük kahvehanelerden (giderek artan sayıda) büyük fabrikalara dek uzanıyor. Ek olarak, işçi guruplarıyla alt-kiralama (sub-*leasing*) düzenlemelerine sık sık gidiliyor...

Kontratların süresi değişiyor, ancak yedi yıl dolayında olma eğilimi var... Fabrikalar daha uzun kontrat süreleri için bastırıyor. Bay Rutgaizer, kontratın üç aşağı beş yukarı sabit sermayenin yenilenme süresine denk gelmesi görüşünde. İnancı o ki, Sovyetler Birliği'nde kiralama uygulaması, işçilere, *bir fabrikayı "kullanmaktan ona sahip olmaya" doğru bir geçiş olanağı* veriyor...

Ancak, kiralamanın güçlü hasımları da var. Bunlar arasında, kiralama büyük ilgi görürse işlerinden olacak olan bürokratlar var. *Oldukça çok sayıda işçi de kiralamadan hoşlanmıyor.* Bazıları kendi güvence altına alınmış ücretlerini yitirmekten korkuyor, başkaları daha sıkı çalışmaktan yana değil.

Lenin döneminde başlatılan *kiralamaya karşı güçlü hasımlar vardı. O uygulama 1930'larda rezilce öldü. Ama bugünkü kiralamanın Lenin'den bile daha önemli bir destekleyicisi var: Bay Mihail Gorbaçof'un kendisi!* (*The Economist,* 14 Ocak 1989)

SAĞLIK HİZMETLERİNDE ÖZEL TEŞEBBÜS

Gorbaçof'un vargücüyle uygulamasını genişletmeye çabaladığı "kooperatif" hareketinin bir önemli sonucu da, 70 yıl boyunca iğneyle kuyu kazmaya benzer bir özverili çabayla oluşturulan kamu sağlık hizmetinin kökünden dinamitlenmesi olacaktır. Aşağıdaki haber, bu gelişmenin ilk ipuçlarını veriyor. Gorbaçof'un Türkiye'deki çömezleri olan TBKP'li yeni sosyal demokratların, Özal'ın sağlık sistemini özelleştirmesine neden karşı göründükleri ise, elbette muamma değil. Belkemiksizlik ve sahtekarlıklarından!

Sovyet yetkilileri, ülkenin en hızlı büyüyen yeni kooperatif hareketi olan "özel tedavi"nin olağanüstü popülaritesi karşısında hayret içindeler...

Geçtiğimiz yıl Moskova'da böyle 2000 işyeri açıldı. Kapılarda kuyruk birikiyor. Bir kamuoyu yoklaması, doktorların devlet sistemi yerine kooperatiflerde çalışmayı tercih ettiğini ve en vasıflı doktorların bu harekete gittiğini ortaya koyuyor.

Bu durumun Sovyet toplumunda yarattığı ideolojik şok derindir.

(...)

Sovyet sisteminde aşırı kötü ücret alan doktorların kooperatiflerdeki oranı, kamu sektöründeki oranlarından çok daha yüksek. Kamu sektöründe doktor oranı %21 iken, kooperatiflerde bu oran %59'dur. (*The Financial Times,* 17 Ocak 1989)

ÇÜNKÜ GORBAÇOF THATCHER'IN MEZHEBİNDENDİR

Engels, *Konut Sorunu*'na yazdığı Önsöz'de, "büyük burjuvanın ve küçük burjuvanın ikisinin de 'konut sorunu'na getirdiği çözümün özü, işçinin kendi barınağına sahip olmasıdır" diyor ve ev, bahçe ve tarlaya sahip olmanın işçiye özel mülkiyet duygusu ve güvencesi vereceğini, onun mücadelesinin önünde önemli bir engel oluşturacağını vurguluyordu. Gorbaçof da, aynı yöntemi, işçi sınıfının *aktif yığın demokrasisi* isteminin ve bu alanda sorun yakıcılaştıkça savaşımın önünü tıkamak, kapitalizme geri dönmeye yönelik çabasında, çoğunluğu şaşırtırken azınlık bir kesimin ağzına bal çalmak amacıyla uyguluyor.

Sovyet Politbürosu, İngiliz Muhafazakar Partisi'nin (Margaret Thatcher'ın başbakan olduğu iktidar partisi-*İ.S.*) kitabından bir yaprağı daha olarak, devlet konutlarının içinde oturan kiracılara satılmasını kararlaştırdı.

İşletmelerin, yerel sovyetlerin ve hükümet kuruluşlarının sahip olduğu dairelerin sakinleri, oturdukları daireyi değerinin %50'sini peşin, geri kalanını 10 yıl içinde ödemek kaydıyla satın alabilecekler... Daireler ancak resmen içinde oturanlara satılabilecek...

Sovyet Sendikalar Merkezi'nin konut bölümünün başı olan Piyotr Feodorof, satılan bir dairenin satın alan kişinin "özel mülkiyeti olacağını ve onunla ne isterseniz yapabileceğinizi, miras bırakabileceğiniz gibi satabileceğinizi de" söyledi... (*The Financial Times,* 7 Aralık 1989)

SOVYET HALKI KOOPERATİFLERİ MİLİTAN YÖNTEMLERLE ELEŞTİRİYOR

"Kooperatif" faaliyetleri konusunda Sovyet halkının görüşleri, artık "pratik" ve "militan" eleştirilerle kendini gösteriyor. Sovyet içişleri bakanının, "kooperatiflerin gelişmesinin yeni bir suç dalgası yarattığı" biçimindeki anlamlı açıklaması, özünde bunu da içeriyor.

Çoğunluğu oluşturan "malı mülkü olmayanlar", kooperatif işletmelerin *özel teşebbüsün ve karaborsacılığın legalize edilmiş biçiminden başka birşey olmadığını* belirtiyorlar. Ve onların bu değerlendirmesini inandırıcı kılmak için yeterince destekleyici kanıt var.

Birçok yetkili, kısmen ideolojik nedenlerle, ama ayrıca, dükkanları işletme ve hizmetleri sunmaya ilişkin, zaten karmaşık olan kuralları iyice arapsaçına döndürdükleri için, kooperatiflerden hoşlanmıyorlar. (*The Times,* 31 Aralık 1989)

Palazlanan kooperatif hareketinin liderleri,... Sovyet Bakanlar Kurulu'nun yeni yıldan hemen önce açıkladığı kararnamenin kooperatif işletmelere ve özellikle potansiyel yabancı ortaklara zarar vereceğini söylediler.

Adından başka herşeyi özel işletme olan bu sektörde çalışanlar, yeni kuralları, kendi işlerini etkin devlet denetimi altına sokmaya kararlı olan "bürokratların tepkisi" olarak adlandırdılar...

(...)

Bununla birlikte, kooperatiflere karşı girişilen eylem, onların aşikar ölçüde yüksek fiyatlar koymalarına ve işçilerine yüksek ücretler ödemelerine karşı kamuoyunda gelişen tepkiyi yansıtıyor... Yeni (kooperatif) işletmelerin cirosu 1988'de 1,46 milyar sterlini buldu.(*The Financial Times,* 6 Ocak 1989) (abç)

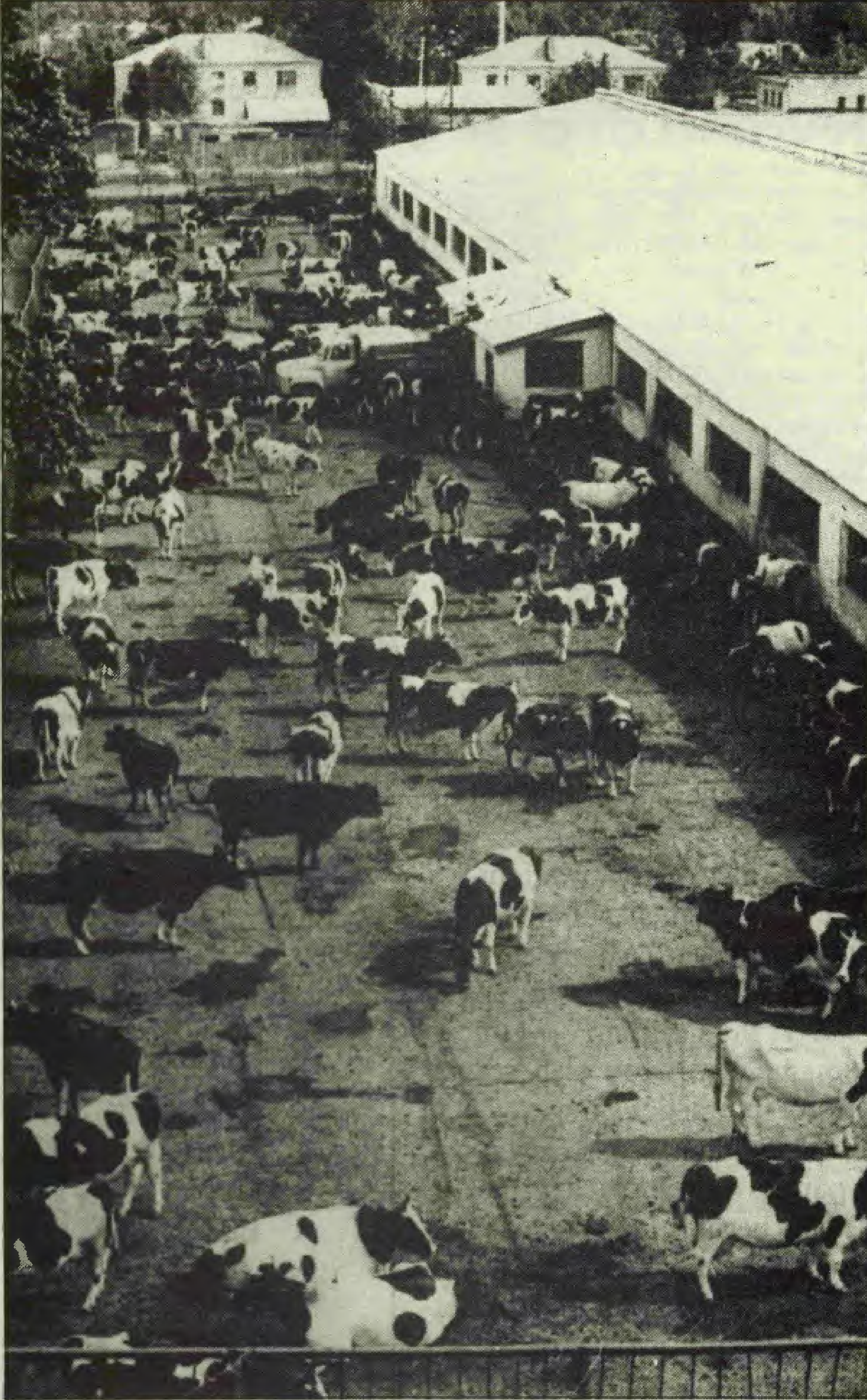
GORBAÇOF'UN YOLU KAPİTALİST YOLDUR!

Kooperatiflere karşı Sovyet halkında biriken ve yer yer "suç istatistiklerine" girecek biçimde patlayan öfke, özünde, Gorbaçofların kapitalist yoluna karşı Sovyet işçi sınıfının sosyalist bir alternatif arayışı içinde olduğunun küçük bir yansıması, yükselen şiddetli sınıf mücadelesinin ancak su üstünde görünen bölümüdür.

Cuma gününün *Sotsialistícheskaya Industriya*'sının baş sayfasında, Moskovalı bir ekonomist olan bayan Tatyana Subbotina'nın, kooperatiflere ve onlara ilişkin yasaya saldıran, kooperatifleri "kapitalist yolu izlemekle" suçlayan bir yazısı yer alıyordu. Subbotina, işçileri ülkenin zenginliklerinin sahipliğinden yoksun bırakan herhangi bir reforma, "böyle bir reformun sonuçları üretim artışı ve ürün kalitesinin geliştirilmesi olsa bile" karşı çıkılmasını savunuyordu.

Onun eleştirisinin merkezinde, kooperatiflerin kontratla ücretli işçi çalıştırma hakkına sahip olmaları yer alıyor. Bayan Subbotina'nın görüşüne göre, bu sömürüdür. Lenin'i anımsatan yazısında o, "bu iki gurubun nesnel çıkarlarının uzlaşmaz olduğunu, çünkü kontratla çalışan işçinin ücreti ne kadar düşükse, kooperatifin, kendi üyeleri arasında ayrıca dağıtılan kârının da o kadar yüksek olacağını" vurguluyor.

Bayan Subbotina gibi insanların siyasal muhalefetinin yanısıra, kooperatifler Sovyet toplumundan gelen bir dirençle yüzyüzeler. Birçok kişi, kooperatiflerin "hızla zengin ol" taktiği olarak niteledikleri yöntemlere şiddetle karşı çıkıyorlar. (*The Financial Times,* 3 Ağustos 1988)

"Kooperatif" adı verilen özel teşebbüse 50 yıllığına kiralanan "küçük" işletmelerden biri de bu resimdekidir. (Kaynak: Pravda-TASS)

SBKP yönetiminin yeni sosyal demokrat çizgisi kendi kendini daha açık sergiliyor, komünistlerin tepkisi yavaş da olsa yükseliyor!

D vrimci çizgi er g ç kazanacaktır!

Gorbaçof'un *perestroyka*'sının meymenetsizliği her geçen gün biraz daha ortaya çıkıyor: Gorbaçof Marksizm-Leninizmin dışına düşmüştür. Emperyalist burjuvaziyle aşık atıyor. Bir zamanlar SBKP'nin "revizyonist" olarak nitelediği İtalyan Komünist Partisi'yle şimdi içli dışlı.

Bu durum, Hindistan Komünist Partisi-Marksist'ten (HKP-M) Avrupa'nın "sıkı Sovyetçi" bilinen partilerine dek geniş bir yelpazede komünistlerin Gorbaçof'un *perestroyka*'sına karşı tepkisinin yükselmesine yol açıyor. Hatta Küba'da Kastro'nun *perestroyka*'ya gösterdiği tepki popüler bir fıkra oldu. Batı basınından bazı kısaltmalarla aşağıda verdiğimiz haberler anlamlıdır.

"MOSKOVA İTALYAN KOMÜNİSTLERİNE HAKLI OLDUKLARINI SÖYLÜYOR"

SBKP, komünist partilerinin (Yürokomünizm adıyla da bilinen), oportünizmden sosyal demokratlaşmaya "ilerletilmesi" çabasının sancaktarı olan İKP'nin "haklı" olduğunu resmen kabul ediyormuş.

Dün İKP'nin SBKP'ye yönelttiği eleştiriler, bazı doğruları yakalamakla birlikte, asıl olarak sosyal demokratlaşmanın meşrulaştırılmasını hedefliyordu.

İKP'nin "haklılığını" (!) kabul ederken, SBKP'deki Gorbaçof yönetimi, SBKP yönetiminin İKP ile *aynı çizgiye geldiğini* itiraf ediyor. Yapılan, Sovyetler'deki yeni sosyal demokrasinin, yeni sosyal demokrat akımın sancaktarlığını yapan partiden, önceki "anlayışsızlığı" nedeniyle özür dilemesidir.

Sovyet Komünist Partisi, İtalyan karşıtıyla olan ideolojik yaralarını iyileştirmek ve son derece sembolik anlam taşıyan ayrılığı düzeltmek üzere harekete geçti. SBKP bunu, yedi yıl önce İKP'nin Sovyet politikalarına getirdiği eleştirilerin *haklı olduğunu kabul ederek* yaptı...

İki parti arasındaki ilişkilerin soğuması 1980'de başlamış, ama son iki yıldır yeniden ılımaya yüz tutmuştu. Bununla birlikte Moskova, şimdiye kadar, kopmaya yol açan konuları yeniden değerlendirmemişti.

Şimdiki süreç, Sovyet partisinin teorik yayın organı olan *Komünist*'te İKP üstüne uzun bir makalenin yayınlanmasıyla başlamış görünüyor. *Komünist*, İtalyanların Afganistan'ın işgalini, (Polonya'da) işçi sendikası *Dayanışma*'nın askeri yöntemlerle çökertilmesini eleştirmesinin bir temeli bulunduğunu *kabul ediyor.* Ayrıca, Sovyetler Birliği'nde İtalyan Komünist Partisi hakkında verilen enformasyonun yetersiz ve bazan "taraflı" olmasından duyulan üzüntüyü belirtiyor ve İtalyan partisini, "her zaman yanlışsız olmasa da, toplumsal düşüncenin gelişmesine kuşkusuz katkı yapan" fikirler üreten bir güce sahip olmasından ötürü övüyor.

Ama İtalyan komünistleri için *Komünist*'te çıkan en önemli satırlar, 1982 Ocak ayında İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin, 1917 Ekim Devrimi'yle kurulan Sovyet modelinin, şimdi "kendi itici gücünü yitirdiği" biçimindeki açıklamasına ilişkin olanlarıdır. *Komünist*'teki makalenin yazarı Vladimir Naumov, sosyalizmin kendi dinamizmini yitirdiğini ve "kimsenin İKP'yi bunu söylemekten dolayı ayıplamaması gerektiğini, çünkü bunun söylenmesinin doğru olduğunu" yazıyor. Bilimler Akademisi tarihçisi olan yazar, Sovyetler Birliği'ndeki "yeni düşünce" ile İtalyan Komünist Partisi'nin uzun süredir savunduğu, daha önce Moskova'nın değer vermediği konumlar arasında paralellik kuruyor...

(...)

Moskova'nın bu yakınlaşmasının, kendi ülkesinde siyasal popüleritesini yitirmeyi durdurma çabasında olan İKP'ye ne denli yardımcı olacağı henüz açık değildir...

Komünist'in uzattığı defne dalının ana yararı, partinin (İKP'nin-*İ.S.*) kendine güvenini artırmasında ve ana sosyal demokrat akıma dahil, *bir Avrupa sosyal demokrat partisine dönüşmesini tamamlama çabasında,* saklı enerjisini açığa çıkarmada olabilir. (*The Financial Times*, 6 Ocak 1989)(abç)

PORTEKİZ PARTİSİ'NİN 12. KONGRESİNDE PERESTROYKACILARIN KADERİ

PKP'nin, faşist rejimin çökmesiyle sonuçlanan 1975 Devrimi'ni yığınlara bir adım daha attırıp sosyalist bir devrime ilerletmesi, SBKP'nin aktif çabalarıyla engellenmişti. Ama görülen o ki, PKP yeni sosyal demokrasinin bütün boğucu etkisine karşı direniyor.

Portekiz Komünist Partisi'nin (PKP) 12. Kongresi'ne katılan 2000 delege arasında yer alan, *perestroyka*'yı kucaklayan ve reformlar yapılmasını talep eden *dissident*'ler (çoğunluktan ayrı düşünenler-*İ.S.*)), kendilerini Avrupa'nın en katı komünist partisinin merkez komitesi üyeliğinden düşmüş buldular. Bunların, parti kararlarının eleştirilmesine ve merkez komitesinin gizli oyla seçilmesine ilişkin istemleri kongrede oylanarak reddedildi.

Cumartesi gecesi yapılan kongre kapalı oturumunda, 172 kişilik merkez komitesine, *dissident*'lerin ve eski tüfeklerden bazılarının yerini almak üzere 58 yeni üye seçildi. *(The Times,* 5 Aralık 1988)

"GLASNOST BATI ALMAN KP'SİNİ BÖLDÜ"

Alman Demokratik Cumhuriyeti ile Sovyetler arasındaki görüş ayrılıkları DKP'ye de yansıdı. DKP içinde sağlıklı bir tartışma yürüyebilirdi ama DKP'de komünistlerin iyi bir kavga yerine "kötü bir barış" yolunu seçtikleri görülüyor.

Üç günlük parti (DKP-*İ.S.)* kongresi dün akşam, liderlerin, Mihail Gorbaçof'un yeni düşüncesine duyulan merak ile eski stil komünizme bağlılık arasında bölünmüş olan üye tabanını birarada tutmayı ancak becerdikleri bir toplantıyla sona erdi.

(...)

... Bay Gorbaçof geldi. Moskova ve Doğu Berlin birbirinden uzaklaştı ve Batı Almanlar kargaşaya sürüklendi. Liderlik, önsezisiyle eski çizgiye sarıldı ve — üyelerinin yaklaşık beşte biri olan - 10 bin üye yitirdi. Parti başkanı Herbert Mies, alışılmadık bir samimiyetle, partinin ciddi bir bunalım içinde olduğunu itiraf etti.

Kongre yaklaştıkça, sertlik yanlıları, *Sovyet yanlılarının partiyi daha liberal çizgiye çekme girişimlerini* perde arkasından ezmeye çabaladılar. Partiyi 15 yıldan bu yana yöneten Bay Mies, Doğu Alman lideri Erich Honecker'e ve Moskova'daki "dostu Mihail"e birer ziyaret yaptı.

Başkan, geçen cuma günü, kongreyi birlik yolunda acil bir çağrıyla açtı. *Hata yaptıklarını söyledi, perestroykayı ve glasnostu övdü,* "yeni düşünce" ve partide daha çok demokrasi istedi...

(...)

Sovyetler Birliği ve Doğu Almanya kongreye iki ağır top yolladılar: Bay Gorbaçof'un yakın çalışma arkadaşı Aleksandr Yakovlev ve Doğu Alman eski tüfeklerinin kilit adamlarından Hermann Aksen...

Epey hararetli geçen tartışmalar içinde, kongre pàrti kamuoyunun bütün tonlarının yürütmede temsil edilmesini kararlaştırdı. Ancak bunların seçilmesini sağlamanın güç olduğu görüldü... Seçimler 10 saatin üstünde sürdü...

Uzlaşmacı Bay Mies, geçen sefer yüzde 95,5 oyla seçilmişken, bu kez oyların yüzde 71,3'ünü aldı. Sertlik yanlısı başkan vekili Ellen Weber, önceki seçimde aldığı oyların yüzde 30'u oranında oy yitirdi.

Sonuçta, sertlik yanlılarının Sovyet yanlısı çizgiye bazı ödünler vererek egemenliklerini sürdürmeleri bekleniyordu. Ancak, en önemli sınav, *yeni bir siyasal programın belirlenmesi konusu, gelecek yıl yapılacak özel bir kongreye bırakıldı. (The Independent,* 9 Ocak 1989)(abç)

Gorbaçof'un perestroyka'*sı. 1930'larda kurulan dev kollektif çiftlikleri küçük parçalara bölüp özel teşebbüse devrediyor.*

"BERBER, KASTRO VE PERESTROYKA"

Küba Komünist Partisi lideri Kastro, birçok konuşmasında Gorbaçof'un *perestroyka*'sına karşı çıkıyor, Sovyet yönetimini kapitalist yöntemler uygulamakla suçluyor. Hatta, yapılanlar için bir ara "çöp yığını" sözünü kullandığı belirtiliyor. Aşağıda verdiğimiz ve Kastro'nun bu tutumuna ilişkin fıkra, bugünlerde Küba'nın en popüler fıkralarından biridir.

Fidel Kastro berbere gider. Koltuğa oturur oturmaz, berber Kastro'ya "*perestroyka*'dan ne haber?" diye sorar. Kastro'nun canı sıkılır ama sesini çıkarmaz. Berber de sessizce onun saçını kesip sakalını düzeltir. Tıraş bitince, Kastro parasını öder, çıkar gider.

Aradan bir ay geçer, Kastro yine berbere gider. Berber, Kastro'yu koltuğa oturtur ve yine *perestroyka*'yı sorar. Kastro'nun canı sıkılır ama, yine yanıt vermez. Bir sonraki ay, berberde yine aynı olay olur. Ve bu böyle aylarca sürer.

Nihayet bir gün, Kastro yine aynı berbere gittiğinde, daha berber "pe..." diye başlar başlamaz, Kastro patlar: "Yeter be yoldaş! Ne zaman şu berber koltuğuna otursam, kalkıp bana *perestroyka*'yı soruyorsun. Soracak başka soru mu yok?" Berber bunu şöyle yanıtlar: "Nedeni çok basit, *komandante!* Ne zaman ben *perestroyka*'dan söz etsem, senin saçlar diken diken oluyor. Bu da benim seni tıraş etmemi kolaylaşıyor!" *(The Independent,* 29 Ağustos 1988)

Gorbaçof'un maskesi düşüyor!

Gorbaçof çizgisi, Marksizmle uzak akrabalık bağı bile olmayan, proletaryanın evrensel çıkarlarına, komünizme düşman bir çizgidir. Ama, bu arada, Sovyet işçi sınıfını ve dünya proletaryasını şaşırtmak ve bilinç bulandırmak amacıyla, Gorbaçof'un *perestroyka*'sının yüzüne örtülmüş olan maske, yönetimin eylem ve uygulamalarıyla her geçen gün biraz daha aşağıya düşmektedir.

Bu maskenin ardında sırıtan yüz, Sovyet ve dünya işçi sınıfına karşı yeni sinsi planlar içinde olan dünya burjuvazisidir!

GORBAÇOF BM'DE!

Gorbaçof'un, geçen aralık ayında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda yaptığı konuşma, onun Marksist görünme ihtiyacını bile artık duymadığının bir ifadesi oldu. Emperyalist basın, onun bu mesajını iyi yakaladı. Reagan ve Bush da, "Amerikan halkı" sözcüğünün ardına gizlenerek, uluslararası finans-kapitalin Gorbaçof'u nasıl desteklediğini "açık yüreklilikle" dile getirdiler.

Bu noktaları ve ABD'nin Sovyet halkının Gorbaçof'a beklenen desteği vermemesinden duyduğu korkuyu, Gorbaçof'tan beklenenleri, *Newsweek* muhabiri, şöyle kaleme almış:

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kürsüye vardığında, Gorbaçof bir başka virtüöz performansı (daha) gösterdi. Onyılların Sovyet askeri silahlanmasının ardından, tek yanlı silah indirimine gidildiğini ilan etti. *Sovyet dış siyasetinin temeli olarak sınıf savaşımını inkar etti...*

Gorbaçof, Reagan ve Bush'la görüştüğünde, yerinde şeyler söyledi. "Günün oyunu sürekliliktir" dedi... (Yine onlara seslenerek-*İ.S.*), "sizin partinizde" Sovyetler Birliği'ni daha güçlü yapacağı için "bu reformlara karşı çıkanlar var" dedi. Reagan, bunu "evet" diye yanıtladı, "bazı unsurlar var ki, onlar sizin başarı kazanmanızı istemiyor." Hem o ve hem de Bush, bir yardımcılarının belirttiğine göre, "Amerikan halkının büyük çoğunluğunun" *perestroykanın işlediğini görmek istediğini* belirttiler...

(...)

Gorbaçof'un başarılı olacağının hâlâ bir güvencesi yok... Gorbaçof'un daha (gidecek) çok yolu var. Ama Sovyet ideolojisinin dar çeketini gevşeterek, (hedefine-*İ.S.*) varma şansını artırdı. Şimdi, Sovyet halkının gerisini, kendi tutucu kafa yapılarını değiştirmeye ve onun başlattığı girişime sahip çıkmaya ikna etmelidir. (*Newsweek*, 19 Aralık 1988)

"HEPİMİZ ZAMANIMIZIN YARATIKLARIYIZ"

Gorbaçof proletaryanın dünya ölçeğinde sürdürdüğü sınıf mücadelesine artık o kadar yabancı ki, sahte de olsa Marksist terminoloji kullanma gereğini duymuyor. Kullandığı dil, ancak bilim-kurgu romanlarından çıkabilecek bir dildir. Bununla uyumlu olarak, onun sözlüğünde "çıkarları birbiriyle uzlaşmaz ve hiçbir zaman uzlaşmayacak olan proletarya ve burjuvazi" değil, çıkarları birbirine bağlı *"zamanımızın yaratıkları"* var. İşte örneği!

"Ülkemizi ve dünyayı birlikte düşünüp taşınmaya ve *sorulara yanıtları birlikte aramaya* davet ediyoruz. *Hepimiz içinde bulunduğumuz zamanın yaratıklarıyız*... Her iki tarafta, bir anlayış ve karşılıklı adım atma ihtiyacı vardır..." (Moskova'da yapılan ve uluslararası burjuvazinin Kissinger, Giscard d'Estaing gibi önde gelen sözcülerinin katıldığı bir toplantıda Gorbaçof'un yaptığı konuşmadan, *The Independent*, 19 Ocak 1989)(abç)

SEÇMENLERİ KAZANMA ÇABASI

***Perestroyka*'nın ana ögelerinden biri, "kooperatifler" adı altında özel mülkiyeti ve özel teşebbüsü palazlandırma projesidir. Ancak Sovyet halkı, kapitalizmi palazlandırmanın kılıfı olan bu "kooperatif"lerin vurgunculuk ve sömürüyle özdeş olduğunu anlamada gecikmedi. Ortaya çıkan yaygın ve şiddetli öfke, yeni sosyal demokratları tam bir parlamentarist sahtekarlığa sürükledi: Mart ayında yapılacak "kongre" seçimleri için bir platform hazırlayan Gorbaçof yönetimi, *perestroyka*'nın en önemli ögelerinden olan "kooperatifler"i partinin seçim platformuna koymadı. Akılları sıra Sovyet halkının öfkesini yatıştıracaklar! Ama bu, burjuvazinin gözünden kaçmamış:**

Sovyet Komünist Partisi, dün gece bir seçim platformu yayınladı... Bu olağanüstü belge,... seçmenleri Halk Temsilcileri Kongresi için mart ayında yapılacak seçimlerde reformculara oy vermeye çağırıyor. Ve sıraladığı öncelik listesinin tepesinde en berbat yoklukların, dükkanlarda yiyecek yokluğunun, tüketim maddeleri yokluğunun ve iyi konutların yokluğunun çözümleneceği vaadediliyor...

Programda *hiç sözü edilmeyen bir konu*, küçük işyerleri, özel teşebbüsü canlandırmanın niyetinde olan yeni *kooperatiflerdir*. (*The Financial Times*, 13 Ocak 1989) (abç)

İŞLENEN SUÇLAR %40 ORANINDA ARTTI

Halkın "kooperatifçi" kapitalistlere öfkesi, Batılı bir gazete muhabirinin sözleriyle "militanca"! Yokluk, kıtlık, kuyruk ve kalitesiz mallardan bunalan tüketiciler, istedikleri malları *fahiş* fiyatlarla satan "kooperatifçileri" bazan militan yöntemlerle "eleştiriyorlar".

Yönetim bunu, bir sahtekarlık yaparak açıklıyor. Sovyet içişleri bakanı, halkın "kooperatifçilere" karşı takındığı yerinde tutumu, Gorbaçof yönetiminin yarattığı başıbozukluk ortamında sayısı iyice artan suçlar arasına katıyor.

Yeni atanan Sovyet içişleri bakanı Vadim Bakatin, hakkında soruşturma yapılan suçların geçen yıl % 16,9 arttığını söyledi. Bakatin'e göre, sokak suçları *%40 oranında* arttı. Yeni oluşturulan kooperatif hareketi, korunmayı gerektirecek *gürültü ve patırdılarla* yüzyüze...

(...)

Bakatin, polisteki durumu ise şu sözlerle anlatıyor:

> "İçişleri Bakanlığı saflarında rüşvet alma, bürokratizm, nemelazımcılık, kabalık, kötü eşgüdüm ve yasaları çiğneme var."

Bakatin, yeraltı dünyasının son yıllarda "kendi düzenini iyice yerleştirmesine ve *kooperatiflerin gelişmesinin yeni bir suç dalgası yaratmasına" karşın*, bakanlığın soruşturma bölümünün "profesyonelliğini açıkça yitirdiğini" söyledi. (*The Financial Times*, 20 Ocak 1989)(abç)

"TERÖRİZME" KARŞI İŞBİRLİĞİ ELİNİ UZATIYORLAR

Kendi ülkesinde emekçilerin haklı tepkilerini "suç" kategorisi içine koyan Gorbaçofların, dünya devrimi için, emperyalizme, burjuva egemenliğine karşı çarpışanların eylemlerini "terörizm" olarak nitelemesi ve hele uluslararası emperyalizme bu konuda da *işbirliği* elini uzatması hiç de garip değildir. Proletarya ve dünyanın ezilen halkları Gorbaçoflardan ancak bunu beklerdi.

Reuter haber ajanşının Kudüs'ten bildirdiğine göre, İsrail yetkilileri, KGB'den aşikar bir biçimde gelen, terörizmle savaşta işbirliği teklifi karşısında şaşkınlığa düştüler. Moskova Radyosu'nun İbranice bir yayınında, Sovyet Devlet Güvenlik Örgütü KGB'-nin başkan yardımcısı general Vitali Ponomaryef'in, "eğer ihtiyaç varsa, Amerikan CIA, İngiliz Entelijansı, İsrail Mossad ve Batı'nın öteki servisleriyle işbirliği yapmaya istekliyiz" dediği aktarıldı. (*The Independent*, 16 Ocak 1989)

KİLİSENİN ÖVGÜSÜ

Sovyet toplumunda derin bir öfke birikmiştir. Ama *perestroyka*'dan memnun olanlar yok değil. Emperyalist burjuvazinin önemi küçümsenemeyecek bir kurumu olan kilise, memnuniyetini TASS haber ajansına şu sözlerle anlatıyor:

Geçen yılı düşünürsek, o yılın karakteristiği olan perestroyka sürecinin, kilise yaşamının gelişmesinde olumlu bir etki yaptığını, derin bir tatmin duygusuyla kaydederiz. Rus Ortodoks Kilisesi'nin liderlerinin, geçen yıl nisan ayında Mihail Gorbaçof'la yaptıkları toplantıda değinilen birçok soru ve sorun, tatmin edici bir biçimde çözümlendi. Rus Ortodoks Kilisesi'ne bağlı topluluklarin sayısı 1988 yılı içinde 700'den fazla arttı. (Moskova Patriği Pimen'in Sovyet resmi basın ajansı TASS'a demeci, 31 Aralık 1988)

GORBAÇOFÇU WALESA

Emperyalist burjuvazi bir yandan Gorbaçof'u alkışlıyor. Bir yandan da onun Sovyet halkını yeterince aldatamadığını, kendisine yığınsal taban oluşturmada başarısız kaldığını düşünüyor. Bu arada, *perestroyka*'nın proletarya açısından bütün olumsuz yönleri iyice ortaya çıkıyor. Bu tablonun ürkütücülüğünü *Solidarnoş*'un lideri esprili bir dille şöyle anlatmış:

"Elektrikçi olarak çalıştığım 25 yıl içinde sayısız vida sıktım ya da gevşettim. Vida sıkarken sadece birini bozdum. Ama onları gevşetmeye çalıştığımda içlerinden belki yüzlercesi kırıldı. Gorbaçof ise gevşetiyor, gevşetiyor, gevşetiyor..." (Lech Walesa, *Tempo*, 25-31 Aralık 1988)

SAHAROF'UN KORKUSU!

Burjuvazi hem gerçekten Sovyetler'de ortaya çıkabilecek "olumsuz"(!) gelişmelerden korkuyor. Hem de, Gorbaçof'un Marksizm düşmanı uygulamalarına karşı yükselebilecek güçlü bir muhalefetin itibarını şimdiden düşürmek ve parti-içi tasfiyelerde Gorbaçof'un elini güçlendirmek için korku tüccarlığı yapıyor. Saharof'un geçenlerde Batı basınına verdiği röportaj bu açıdan ilginçtir. Saharof ve eşi aynen şöyle konuşuyorlar:

Yelena Bonner (Saharof'un eşi): Kişisel olarak, onun (Gorbaçof'un-*İ.S.*) yakında devrileceğini ve onunla birlikte, *perestroyka*'ya inanan bütün ülkenin devrileceğini sanıyorum. Gorbaçof üstüne 10 rubleye bile iddiaya girmezdim.

Saharof: Ya onu devirecekler ya da ona izlenecek politikaları dayatacaklar... Batı'ya ziyaretim sırasında (Batılılara-*İ.S.*) bunu söyledim. (*The Times*, 26 Ocak 1989)(abç)

MACAR ORDUSUNDA "YABANCI" SEMBOLLER KALDIRILIYOR!

Bir örnek te Gorbaçof'un *perestroyka*'sının coşkulu destekçisi olan Macaristan'dan. Yeni sosyal demokrasinin "pilot projesi" gibi işlev gören bu ülkede, Sosyalist İşçi Partisi yönetimi, kızıl yıldız ve kızıl bayrağı artık "yabancı" görüyormuş. Proletaryanın bu sembollerinin Gorbaçoflara ve onların çömezlerine yabancı gelmesine komünistler şaşırmıyorlar.

Reuter ajansının bildirdiğine göre, Macaristan'da, savaş sonrasında komünistlerin erke gelmelerinden sonra üniformalara konulan kızıl yıldız ve kızıl bayrak gibi "yabancı semboller"e, yeni hazırlanan üniformalarda yer verilmeyecek. Bunun yerine getirilmesi en uygun görülen sembollerin, imparatorluk döneminde Arpad hanedanının sembolü olan kırmızı ve beyaz çizgiler ile, yeşilkırmızı zemin üstüne beyaz çifte haç işareti olduğu belirtiliyor. (*The Independent*, 25 Ocak 1989)

Sayfaları hazırlayan: Haluk Moralı

Gorbaçof'un her geçen gün biraz daha düşen maskesinin ardında dünya burjuvazisi vardır.

Özerkliğe bile katlanamıyorlar

Mide bulandırıyor

İnönü Kürtçe ve Türkçe konuşanların aynı ulustan olduklarını söyledi. Sosyal demokrasi ulus kavramını bir tanımlasa, merakımızı giderir.

Geçtiğimiz ay Avrupa Parlamentosu'ndaki (AP) karma parlamento toplantısında Türkiye'de demokrasi ve insan hakları konusuna gelindiğinde, Yunanlı ve İtalyan komünist parlamenterler Türkiye'de işkencelerin devam ettiğini, hapishanelerde çok sayıda siyasal tutuklunun olduğunu vb. söylediler. Bunun üzerine liberal burjuvazinin temsilcilerinden Deniz Baykal, burjuva düzenine imanla bağlılıklarını savunmak için ANAP'lıları da sollayarak, cansiperane bir savunma yaptı. Baykal şöyle dedi:

"Türkiye'de 1980'den bu yana ciddi bir değişim yaşandı. Bunu kabul etmek gerekir. Ben 80'de siyasi hakları elinden alınmış bir parlamenterim. Bugün, yapılan anketlere göre seçim olsa iktidara gelebilecek bir partinin genel sekreteriyim. Bu yolda esas mücadeleyi demokrasiye inanmış olan halkımız verdi." (*Milliyet*, 19 Ocak 1989)

Evet, faşizmin çözülüşü başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halkımızın savaşımı sonucu olmuştur. Ancak bu kavgada yeri olmayanların, demagoji yaparak halkın mücadelesinin temsilcisiymiş gibi konuşmaya hakları yoktur.

Baykal, daha sonra, "bugün yapılan anketlere göre birinci parti durumunda olan bir siyasi partinin genel sekreterliğini yapıyorum ve her istediğimi de rahatlıkla söylüyorum" (*Hürriyet*, 19 Ocak 1989) diyerek demagojisini sürdürüyor. İstedikleri burjuva düzeniyle çelişmiyor ki söz hakkı kısıtlansın.

Daha sonra Baykal işkenceler konusunda hükümetten olumlu tepki gelmeye başladığını ve TBMM'nin siyasi iradesiyle Avrupa İşkence Sözleşmesi'ni onayladığını belirterek, ANAP'lıların aferin alkışına hak kazandı. Ancak, işkence sözleşmesi imzalandı da işkence yok mu oldu, sürdürülmüyor mu artık? Liberal burjuvazinin yalanlarını her adımda sergilemek gerekiyor.

AP toplantılarının son oturumunda SHP'den bu kez de İbrahim Aksoy söz aldı. Aksoy, " 'Türkiye'de Kürt sorunu vardır, Kürtler azınlık değil, bir halktır' dedi. Kürtlere özerklik verilmesi halinde sorunun da çözümlenmiş olacağını belirten Aksoy, Dersim'de 70 bin Kürt'ün öldüğünün, bir o kadarının da Batı Anadolu'ya sürgüne gönderildiğinin iddia edildiğini sözlerine ekledi." (*Milliyet*, 20 Ocak 1989)

Aksoy'un Kürtlere özerklik istemesi şimşekleri üzerine çekti. Bunun üzerine İnönü de bu konuda Özal'ı sollayarak şunları söyledi:

"İbrahim Aksoy yurda döndüğünde tam olarak ne söylediğini anlayacağım. Bizim anlayışımızda, Kürtçe konuşan vatandaşlarımızı bir azınlık olarak görmek yoktur. Türkçe ve Kürtçe konuşan herkes aynı ulusun fertleridir. Kimse anadilini konuşmaktan men edilemez. Ama 'kültürel özerklik' diye müphem bir kavramla ortaya çıkmak yanlıştır. 'Ulusal Kürt hareketi' gibi sözler söylemesini de onaylamıyorum. Ulusal bütünlüğümüzü koruyarak, demokrasinin bütün nimetlerinden yararlanmak temel amacımızdır. Bu konuda, yanlış izlenimler uyandıracak demeçler vermeye kimsenin hakkı yoktur." (*Milliyet*, 21 Ocak 1989)

Kürtçe ve Türkçe konuşanlar nasıl aynı ulustan oluyor? İnönü bir de bunu açıklasa ya! Bu arada Özal, fırsat bilip SHP'yi eleştirdi. İnönü de Merkez Yürütme Kurulu'nu toplayarak SHP'ye gelecek oyları düşüreceği gerekçesiyle İbrahim Aksoy'u ihraç isteğiyle Merkez Disiplin Kurulu'na verdi. İnönü şöyle diyor:

"Bu görüş partimizin görüşü değildir. Bu görüşleri savunan kişi partimizde kalamaz. O nedenle ihracını istiyorum. Bundan sonra parti ilkeleri ve görüşlerine uymayan konuşmaları da tasvip etmeyeceğim. Gereğini yapacağız." (*Hürriyet*, 26 Ocak 1989)

Aksoy ise, Hamburg'dan "SHP demokrasiye şaşı bakıyor" diyor. Kim kime şaşı bakıyor sorusunu sordurtuyor. SHP daha önce, yani "sollar" adaylıklarını koymadan demokrasiye doğru mu bakıyordu ki, şimdi şaşı bakıyor? Sosyal demokratlar *gerçek anlamda* hangi ülkede ne zaman demokrat oldular ki SHP olsun. SHP, tekeldışı burjuvazinin çıkarlarını savunan liberal bir partidir. Önce demokrat olmayan bir partiye demokrat etiketi yapıştır, programını oku, gir içinde çalış, yığınların bilincini, Kürt halkının bilincini bulandır, sonra da kalkıp SHP'nin demokrasiye şaşı baktığını söyle.

Bir başka nokta da, *Kürt halkına özerklik* istemenin burjuva bir istem olmasıdır. Liberal burjuva SHP, bunu bile kaldıramayıp düpedüz ezen ulus milliyetçiliği yapıyor. Soruna tek doğru yanıtı komünistler getiriyor ve şöyle diyorlar:

"Ulusal sorunda komünistlerin ilkesi, 'ulusların yazgılarını kendilerinin belirlemesi' hakkıdır. Bu hakkın özü, *ayrılma*, ayrı devlet kurma hakkıdır. Türkiye Komünist Partisi, Kürt ulusunun ayrılma hakkını kayıtsız koşulsuz benimsemiştir.

"Ulusların kendi yazgılarını özgürce çizme hakkını savunmak, ayrılmayı savunma anlamına gelmez. Ayrılma hakkının öteki yüzü birleşme özgürlüğüdür. Pratikte ayrı devlet kurulmasını destekleme, işçi sınıfının genel çıkarları çerçevesi içinde belirlenir. Komünistler genel olarak ulusların küçük ulusal devletlere parçalanmasını değil, onların kardeşçe, her türlü ulusal baskıdan kurtulmuş olarak gönüllü birliğinin sağlanmasını isterler.

"Komünistler, Kürt sorununda ayrılmayı değil özgür birleşmeyi istiyorlar. Ayrılma özgürlüğünün olmadığı yerde birleşme özgürlüğünden sözedilmeyeceğini biliyorlar.

"Kürt komünistlerinin görevi, Kürt ulusunun öteki uluslarla birleşme özgürlüğünü ve tüm ülkelerin işçilerinin birliğini savunmak, ezilen ulus dar görüşlülüğüne ve ulusçuluğa karşı savaşmaktır. Bunlar, proletarya enternasyonalizminin yüklediği görevlerdir.

"Ayrılma hakkı da, birleşme özgürlüğü de, ancak tam demokratik bir ortamda yaşama geçebilir. Türkiye'de finans-kapital erki yıkılmadan Kürt halkı kendi yazgısını özgürce çizemez.

"Kürt sorunu Türkiye devriminde kilit bir sorundur." (*TKP Programı*, s.49)

Yaşasın Türk-Kürt halklarının devrimci savaşı!

Salih Aslan

İş saatleri kısaltılmalıdır

35 saatlik çalışma haftası için ileri!

Bugünkü teknolojik gelişmeyle bir işçinin kısa süre çalışıp, kalan zamanında kültür düzeyini yükseltme vb. olanağı varken, kapitalizmin bitmez tükenmez kâr güdüsü yüzünden bu böyle olmuyor. Ancak kapitalizmi ortadan kaldırmakla dünyayı insanlık için cennete çevirebiliriz. Bu da devrimle mümkündür.

Haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesi nesnel bir eğilimdir.

Çeşitli nedenlerle yığınsal işten çıkartmalar yaygınlaşmıştır. Örneğin son iki yıldır 1000'e yakın deri işçisi işsizliğe ve açlığa mahkum edilmiştir. Bu durum petrol, gıda, cam endüstrisinde de böyledir. Örnekleri çoğaltmak mümkün, gözümüzü nereye çevirsek işten çıkartılan işçiler ve işsizler ordusu.

Kazlıçeşme'de, özellikle grevden hemen sonra fabrikalara daha geliştirilmiş üretim araçları getirilmiştir. Bunun sonucunda işten atılan işçiler arasında 35 saatlik iş haftası, ciddi bir eğilim olarak ortaya çıkmıştır.

Bu konu sendikal hareket için önemli bir savaşım odağıdır. Üretim araçlarının gelişmesi çalışma süresinin kısaltılmasını olanaklı kılmaktadır. Birçok ülkede 35 saat çalışma süresi istemi yaygınlaşıyor. Almanya'da, Fransa'da, İngiltere'de bu konuda ciddi gelişmeler oluyor.

Şu anda Türkiye'de birçok iş kolunda haftada 45, hatta 50 saat zorunlu çalışma vardır. İşçinin fazla çalışması, çalıştığı kadar fazla para almasını doğurmuyor. İşçi fazla çalıştırıldıkça daha fazla sömürülüyor, daha fazla yıpranıyor. Son tahlilde olan işçi sınıfına oluyor.

Şunu iyi görmek gerekiyor, ileri teknolojinin fabrikalara girmesi kapitalizmin nesnel gelişimidir. Teknolojinin fabrikalarda kullanılmasına karşı çıkamayız. Karşı çıkmak işsizliğin nedeni olarak teknolojik gelişmeleri göstermek, açıkça kapitalizmi korumaktır ve işçi sınıfının savaşımını başka yerlere çekmektir. Teknolojinin işçi sınıfının, halkın hizmetine girmesi için kapitalizmin yıkılması gerekiyor. Bunun da tek yolu devrimdir.

Can Yıldırım